

Psykolog tidningen

Möt emotionsforskaren Armita Golkar:

*"Jag vill försöka
förstå principer
som styr den
mänskliga naturen"*

FORSKNING:

Rapport från världskongressen
i psykologi i Japan

TEMA:

Asylsökandes psykiska ohälsa

- Nationell satsning på asylsökandes vårdbehov
- "Vi måste lära oss ta tillvara flyktingars egen kapacitet"
- Regeringen ger svar på remissinstansernas kritik

AKTUELLT:

- Lennart Kriisa blir ny chefredaktör
- Få psykologer i Prideparaden
- Facit efter Almedalen

målinriktad
medarbetare
aktivt engagerad
tillsammans
nyfiken ansvarstagande

Vi söker Psykolog till Regionsjukhuset Karsudden

Sista ansökan: den 2016-09-07

Välkommen att utveckla och utvecklas hos en av Sörmlands största arbetsgivare. Tillsammans skapar vi Sveriges friskaste län 2025.

Arbetsplats: Regionsjukhuset Karsudden i Katrineholm är Sveriges största rättspsykiatriska sjukhus med 130 vårdplatser. Katrineholm ligger 25 min med tåg från Norrköping och ca 50 min med tåg från Stockholm. Det finns även övernattningsmöjligheter på sjukhusområdet för våra medarbetare. Regionsjukhuset Karsudden är i en spännande fas, där vi i den största satsningen sedan sjukhuset öppnade, genomför en stor om- och tillbyggnation, vilket kommer ge goda utvecklingsmöjligheter under de närmaste åren. Merparten av patienterna vårdas enligt lagen om rättspsykiatrisk vård (LRV). Sjukhuset arbetar med kontaktmannaskap och har ett omvårdnadsperspektiv i patientarbetet. På sjukhuset finns bland annat goda läkar-, psykolog- och aktiveringsterapeutiska resurser.

Sjukhuset erbjuder dig ett stimulerande arbete tillsammans med övriga professioner i ett positivt behandlingsklimat med ledorden humanism, respekt och öppenhet. Här finns möjlighet till ett psykologiskt och psykiatriskt kunskapsutvecklande arbete där merparten inom spektrumet psykisk ohälsa finns representerat i patientgruppen.

Vill du vara en del av framtiden i verksamheten på Sveriges största rättspsykiatriska sjukhus?

Vi söker nu en legitimerad psykolog. Vi som vill att du skall söka en riktigt utmanande tjänst är fem psykologer med humor och värme. Vi ser fram emot att få dig som arbetskamrat.

Dina huvudsakliga arbetsuppgifter: Som psykolog hos oss får du bedriva kvalificerat psykologiskt arbete, som inkluderar bedömnings-, utrednings- och behandlingsarbete utifrån sjukhusets vårdprocesser. Du bidrar även med psykologkompetens vid behandlingskonferenser, samt i för verksamheten relevanta arbetsgrupper. I tjänsten ingår även handlednings- och utbildningsuppdrag.

Din kompetens: Psykologlegitimation är ett krav. Erfarenhet av forensiskt arbete eller liknande verksamhet är meriterande. Andra meriterande erfarenheter kan vara arbete inom; beroendevård, psykiatri eller habilitering. Vi fäster mycket stor vikt vid samarbetsförmåga, flexibilitet och personlig lämplighet. Vi förväntar oss att du är trygg, nyfiken och har en god förmåga att skapa sociala relationer. Vidare har du ett stort engagemang att utveckla behandlingsarbetet såväl som övrig verksamhet vid sjukhuset.

Anställningsform och sysselsättningsgrad

Tillsvidareanställning, 100%. Tillträde efter överenskommelse. Vi tillämpar årsarbetstid.

Information om tjänsten lämnas av

Upplysningar lämnas av enhetschef Björn Johansson, biträdande enhetschef Ulrika Kock Holmqvist, psykologerna Viveca Björlin, Vibecke Mühleisen och Helena Seidl.
Facklig representant, SACO: Helena Seidl.
Samtliga nås på telefon 0150-560 10.

Sjukhuset tillämpar registerkontroll och drogtest innan anställning.

Vi gör aktiva val vid exponering och rekryteringsstöd och undanber oss därför direktkontakt av bemannings- och rekryteringsföretag.

Läs mer på www.landstingetsormland.se/jobba

LANDSTINGET
SÖRMLAND

FOTO: ISTOCKPHOTO

AKTUELLT

- 5 Kriisa blir *Psykologtidningens* nye chefredaktör
- 7 Få psykologer i Prideparaden

FACKLIGT

- 8 Valberedningens förslag till ny styrelse
- 10 Visioner för bättre arbetsvillkor
- 13 Facit efter Almedalen

TEMA:

Flyktingars psykiska ohälsa

- 14 Massiv kritik mot den skärpta asylagen
- 16 Nationell satsning på asylsökandes vårdbehov
- 18 "Vi måste ta tillvara flyktingars egen kapacitet"

MEDLEMSSIDORNA

- 20 Ledaren
Av Ulrika Edwinston
- 23 Fråga Ombudsmannen

FORSKNING

- 24 Rapport från världskongressen i psykologi i Japan
- 28 Intervju med emotionsforskaren Armita Golkar

33 RECENSIONER & NYTT I TRYCK

DEBATT

- 36 Om Psykologförbundets roll i samhället

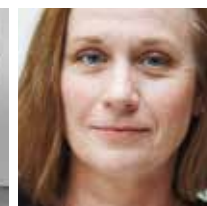

Gunnel Backenroth

24

Sara Renström

Maria Nermark

Psykologer på Pride

7

Redaktören har ordet

Flyktingars hälsa, forskning och debatt

Vi startar hösten i *Psykologtidningen* med ett mycket aktuellt ämne – hur ska kommuner och landsting klara **flyktingsituationen** i Sverige och ge rätt stöd och hjälp? Vi har intervjuat psykologer, forskare, psykiatrisamordnaren och folkhälsoministern, som alla ger sin syn på frågan. "Det bästa är att fortsätta arbeta för att alla får ett gott omhändertagande", säger till exempel psykiatrisamordnaren **Ing-Marie Wiesegren**.

Vart fjärde år hålls **International Congress of Psychology, ICP** – en konferens med världsspannande psykologisk forskning. Denna gång i Yokohama i Japan, där över 8 000 forskare och yrkesverksamma deltog. *Psykologtidningen* fanns på plats för att rapportera om en del av den psykologiska forskning som pågår runt om i världen. Vi glömmer dock inte den inhemska forskningen och har intervjuat en av de mest intressanta

yngre svenska forskarna – **Armita Golkar** på KI.

I höst är det dags för **Psykologförbundets stora kongress**. Då ska ombuden besluta om vad Psykologförbundet ska driva de kommande tre åren. Under hösten presenterar vi förslagen, i det här numret handlar det om löne- och villkorsfrågan.

I sommar har **Psykologförbundets roll i samhället** diskuterats på vår webb. Debatten inleddes av Jonas Mosskin i nr 4/5 och har fortsatt på webben och i papperstidningen. Den fortsätter i detta nummer och vi ser fram emot nya inlägg!

Om några veckor slutar jag mitt arbete här på *Psykologtidningen* för att gå till nya utmaningar. Tack för många roliga och intressanta år! Samtidigt vill jag hälsa min efterträdare **Lennart Kriisa** varmt välkommen till *Psykologtidningen*.

Carin Waldenström

Carin Waldenström, Chefredaktör
carin.waldenstrom@psykologtidningen.se

REDAKTIONEN:

Chefredaktör och ansvarig utgivare:
Carin Waldenström
mobil 0709 676 453
carin.waldenstrom@psykologtidningen.se

Reporter, redaktör och stf ansvarig utgivare:
Kajsa Heinemann
mobil 0709-67 64 78
kajsa.heinemann@psykologtidningen.se

Reporter och redaktör:
Peter Örn
mobil 0703-09 10 42
peter.orn@psykologtidningen.se

Besöksadress:
Nytorgsg 17 A, Stockholm

REDAKTIONSRÅDET:

Gerhard Andersson, professor i klinisk psykologi vid Linköpings universitet och KI.
Jenny Klefbom, psykolog och författare.
Viktoria Konstenius, psykolog, organisationskonsult och författare
Jonas Ramnerö, psykolog och studierektor Sthlms univ.
Nora Hansson Bittar, studeranderepresentant

Formgivning: Marianne Tan Korrektur: Mats Wirstrom Omslagsfoto: Ulrica Zwenger
marianne@tanproduktion.se

Kajsa Heinemann, Carin Waldenström och Peter Örn

Vi på redaktionen är nyfikna på vad ni tycker om *Psykologtidningen*! Vad är bra? Dåligt? Vad kan bli bättre? Vi välkomnar alla synpunkter!

Skriv till oss: redaktionen@psykologtidningen.se

Läs oss på: www.psykologtidningen.se

Vi finns också på: facebook.com/psykologtidningen.se

Välkommen Viktoria Konstenius – ny i redaktionsrådet

– Jag är intresserad av allt från medveten närvaro till ogiltig frånvaro, säger det senaste tillskottet i *Psykologtidningens* redaktionsråd, Viktoria Konstenius. Hon syftar bland annat på två böcker som hon skrivit: *Mindfulness: Medveten närvaro som levnadsstrategi* (Ica Bokförlag, 2010) och *Skolfrånvaro: KBT-baserat kartläggnings- och åtgärdsarbete* (Studentlitteratur, 2010).

Viktoria Konstenius är organisationskonsult och har arbetat inom skola, landsting och i privat verksamhet i olika roller. Hon har även engagerat sig i fackligt arbete, varit kongressombud och suttit med i Psykologföretagarnas styrelse. För några år sedan tog hon initiativet till nätverket Psykologi för hållbar utveckling.

Hur ser du på din roll i redaktionsrådet?

– Jag vill fånga upp och vidareförmedla tips om strömningar inom psykologkåren. Jag hoppas att många hör av sig om sådant de vill läsa mer om.

Vad vill du själv se mer av i *Psykologtidningen*?

– Sammanfattningar av forskningsläget

FOTO: JOHAN FLURINÄS

Viktoria Konstenius

är alltid relevant, liksom personporträtt och berättelser om individers och gruppers yrkesgärningar. Personligen skulle jag också önska att få läsa om kollegor som arbetar i lite oväntade sammanhang, i okonventionella roller, säger Viktoria Konstenius.

KAJSA HEINEMANN

■ **Psykologtidningens redaktionsråd träffas fyra gånger per år på tidningens redaktion. Syftet är att komma med tips och information om vad som händer inom psykologins områden, samt ge synpunkter på tidningens innehåll.**

PT 4-5 2016

Bara på webben:

- **Rekordmånga psykologer i Almedalen (4/7)**
- **Psykologföretagare uppskattar friheten och vill nätverka mer (23/6)**
- **Förskrivningen av adhd-läkemedel fortsätter öka (16/6)**
- **"Vinnartyper presterar bäst då utgången är oviss" (10/6)**

...och mycket mer på Psykologtidningen.se

**Tipsa oss!
Vad vill du läsa?**

Mejla oss: redaktionen@psykologtidningen.se

Psykolog
tidningen

Utgivare: Sveriges Psykologförbund.

Postadress: Nytorgsg 17A,
116 22 Stockholm
e-post: redaktionen@psykologtidningen.se
www.psykologtidningen.se
ISSN 0280-9702.

Annonser: Newsfactory
Eftertextannonser & material:
Madeleine Nordberg,
08-505 738 15
madeleine.nordberg@newsfactory.se

Textannonser:
Madeleine Nordberg,
kontaktuppgifter se ovan

Prenumerationer och adressändringar:

Vasabyrån
Tel 08-567 06 430
mssc@vasabyran.se

Pris: 600 kr inkl moms helår,
10 nr, 2016.
Utrikes 700 kr.
Lösnummer 60 kr

Plusgiro: 29 77 01-5
Bankgiro: 5675-9202

Psykologtidningen på nätet:
All redaktionell text
lagras elektroniskt för att

kunna publiceras också på internet. Författare som inte accepterar detta måste meddela förbehåll. I princip publicerar vi inte artiklar med sådana förbehåll.

TS-kontrollerad upplaga
12 000 ex 2014.

Medlem av

**SVERIGES
TIDSKRIFTER**

Tryck:
Exaktaprinting,
Malmö

PRESSTOPP FÖR NOTISER

	7	8	9-10
Utgivningsdag	7/10	4/11	9/12
Manusstopp	19/9	17/10	21/11

Lennart Kriisa, tillträdande chefredaktör:

"Vill ha mer fokus på arbetsmarknadsjournalistik"

Lennart Kriisa

3 frågor till **Lennart Kriisa** som den 1 oktober tillträder som ny chefredaktör för *Psykologtidningen*. Lennart Kriisa kommer närmast från uppdraget som chefredaktör för tidningarna *Lag & Avtal* och *Arbetarskydd*, båda ges ut av mediehuset Talentum, och har tidigare en bakgrund som journalist på bland annat *Expressen*, *TV4* och *Dagens Nyheter*.

1 Du har examen från både Journalisthögskolan och juristlinjen, och har även studerat psykologi vid Stockholms universitet. Nu har du varit chefredaktör för *Lag & Avtal* och *Arbetarskydd* under sex år. Vad hoppas du främst kunna bidra med som ny chefredaktör på *Psykologtidningen*, med tanke på din bakgrund?

– Jag är förvisso även juristutbildad men det är som journalist jag främst ser mig. Arbetsmarknadsjournalistik, som är det jag mest ägnat mig åt under många år, är en mycket viktig del även i en fackförbundstidning och jag kan tänka mig att det nu blir mer fokus på arbetsmarknadsjournalistik i *Psykologtidningen*. Exempelvis ligger arbetsmiljöfrågor mig varmt om hjärtat, och även arbetsrätt är något jag ägnat mig mycket åt som journalist. Samtidigt har psykologi varit mitt favoritämne sedan gymnasietiden och personligen tror jag att det är psykologerna som sitter på nyck-

larna för att komma tillrätta med den skenande psykiska ohälsan i samhället.

2 Vilket är *Psykologtidningens* viktigaste uppdrag, anser du?

– Uppdraget som sådant är ju fastslaget av förbundet. Men läsarna kommer ändå att märka att vi nu blir en ny konstellation på tidningen, att vi gör tidning på ett nytt sätt. Jag har under mina år på *Lag & Avtal* och *Arbetarskydd* läst samtliga fackförbundstidningar och det jag har sett är att de fackförbundstidningar som står självständiga från fackförbundet är lite mer vassa och angelägna för läsarna. Jag tror mycket på självständiga fackförbundstidningar och det är egentligen ingen svår balansgång eftersom alla vinner på att tidningen står för en hög journalistisk kvalitet.

3 Mediebranschen är inne i en stor förändringsprocess, med allt fler webbaserade nyhetssajter som ofta er-

bjuder gratis nyheter och papperstidningar som tappar annonsintäkter. Hur ska fackförbundstidningar så som *Psykologtidningen* överleva på sikt som tryckta produkter?

– Jag kommer från en kommersiell värld, det förlag jag snart lämnar ger ut sex tidningar och de två jag själv varit chefredaktör för har gått med bra vinst hela tiden. För många tidningar har annonsmarknaden allt mer flyttat från papperstidningen till den digitala utgåvan, och jag tycker *Psykologtidningen* varit skicklig med att behålla framför allt platsannonserna i papperstidningen. Jag tror starkt på att fackförbundstidningarna har en framtid som papperstidningar, det upplevs som en viktig medlemsförmån att få tidningen i brevlådan och med ett innehåll som bara når den som är medlem. ●

PETER ÖRN

Självmod vanligt bland narkotikamissbrukare

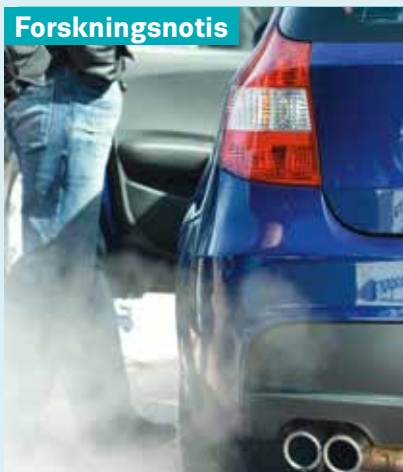
En stor andel av de narkotikarelaterade dödsfallen utgörs av självmord, och ofta finns en vårdhistorik som rymmer en hög grad av psykisk ohälsa. Det visar en rapport från Socialstyrelsen som gått igenom dödsorsaksintyg för 2014 gällande narkotikarelaterad dödlighet.

Omkring hälften av dödsfallen vid narkotikarelaterad död utgörs av överdoser och tre fjärdedelar av de som dör är män. Men även självmord är vanliga och dessa är vanligare bland kvinnliga missbrukare.

Självmod genom läkemedel sker oftast med smärtstillande läkemedel och

ofta uthämtat från apotek.

Men det går inte att dra en rak linje mellan statistiken för den narkotikarelaterad dödlighet och narkotikamissbrukets omfattning, eftersom statistiken även inrymmer personer som aldrig missbrukat men tar sitt liv med hjälp av narkotikaklassade läkemedel. ●

Luftföroreningar påverkar ungas psykiska hälsa

Den psykiska hälsan hos barn och ungdomar kan påverkas negativt av att exponeras för höga koncentrationer av luftföroreningar. Det visar en stor svensk studie som publicerats i den vetenskapliga tidskriften *British Medical Journal*, *BMJ*.

Forskargruppen vid Umeå universitet undersökte sambandet mellan exponering för luftföroreningar bland samtliga boende som var under 18 år i bostadsområden i Stockholms län, Västra Götaland, Skåne och Västerbotten, och förekomsten av psykisk ohälsa utifrån uppgifter från Läkaemedelsverket om läkaemedelsuttag för psykiatriska diagnoser.

De barn och ungdomar som levde i områden med högre koncentrationer av luftföroreningar i sina bostadsområden hade 9 procent högre risk att ha minst ett läkaemedelsuttag för en psykiatrisk diagnos under uppföljningen per 10 mikrogram per kubikmeter högre halt av kväveoxid.

Den ökningen kvarstod efter att man kontrollerat för socioekonomi och demografiska faktorer.

Enligt forskaren som lett studien, Anna Oudin på enheten för yrkes- och miljömedicin, Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin vid Umeå universitet, kan resultaten innebära att en minskad koncentration av luftföroreningar, främst bilavgaser, skulle minska psykisk ohälsa hos barn och ungdomar.

Studien *Association between neighbourhood air pollution concentrations and dispensed medication for psychiatric disorders in a large longitudinal cohort of Swedish children and adolescents* är publicerad i *BMJ Open* 2016;6:e010004 doi:10.1136/bmjopen-2015-010004 ●

Auktoritetsbundna har lättare att acceptera tortyr

Auktoritetsbundna personer och sådana som ser sin egen grupp som socialt mer högtstående än andra är oftare benägna att acceptera tortyr. Det som förenar dem är en stark tendens att avhumanisera människor som inte liknar dem själva. Detta visar psykologisk forskning vid Lunds universitet.

– Det finns två personlighetstyper som är mer benägna än andra att acceptera tortyr och som även säger sig själva kunna utföra det. Det är auktoritetsbundna människor samt de som ser sin egen grupp som socialt högtstående, uppger Magnus Lindén, Institutionen för psykologi vid Lunds universitet, i ett pressmeddelande.

Typiskt för personer i den första gruppen är att de är villiga att underkasta sig auktoriteter och att de kan vara aggressiva om de beordras till det. Politiskt är de traditionella och konservativa. Den andra gruppen kännetecknas av att de ser samhället som en hierarki där de själva har rätt att dominera andra.

Lundaforskarnas undersökningar av attityder till militära övergrepp i samband med det pågående kriget mot terrorismen visade att bland vanliga högskolestudenter så tycker 18 procent att det är okej att använda tortyr under vissa omständigheter och bland dessa fanns det ett samband med ovanstående egenskaper. I studien användes

de militära övergreppen mot irakier i fängelset Abu Ghraib som exempel.

I en av studierna fördjupade man sig i vad det är som gör att auktoritära och socialt dominanta människor har en ökad benägenhet för att acceptera tortyr. Faktorer som en stark identifikation med sin egen grupp, det vill säga svenskar, samt benägenheten att avhumanisera muslimer, vägdes in.

– Det vi kom fram till var att båda dessa personlighetstyper ligger högt på skalan när det gäller avhumanisering av muslimer, säger Magnus Lindén.

Gränserna för vad som är tillåtet har flyttats fram och den allmänna acceptansen för tortyr har ökat.

– Man kan också se att antalet människor som uppvisar auktoritära och socialt dominanta attityder på ledande politiska positioner i samhället, har ökat. ●

■ Läs mer om studien i tidskriften *Personality and Individual Differences* 2016;91:98-101

Stockholms Prideparad lockade 45 000 deltagare

Årets Prideparad i Stockholm den 30 juli lockade uppskattningsvis 45 000 människor och 200 ekipage. Det blev en stor folkfest i en blandning av sol och regn, och Psykologförbundet gick även detta år med i paraden under parollen "Stolt psykolog".

Bland de psykologer som deltog fanns Malin Skoglund, PTP-psykolog från Linköping, som även deltog i paraden för två år sedan. Hon blev starkt berörd av att så många föreningar och intresseorganisationer deltog, berättar hon, även kanske mindre väntade som Kur-

– Jag har förstått från diskussioner på Facebook att det fanns en viss rädsla, inte minst mot bakgrund av det som hände i Orlando. Men för personer inom HBTQ-gruppen är det ju ett hot de nästan dagligen känner och om vi psykologer, en yrkesgrupp som ofta möter dessa i vårt arbete, inte står upp för HBTQ-personers rättigheter vem ska då göra det? Dessutom har vi som profession

"En besvikelse att bara åtta psykologer gick i paraden"

en ganska mörk historia där vi bidragit till ett förtryck av transsexuella, homosexuella etc. Därför är den här typen av politiskt ställningstagande mycket viktigt.

Malin Skoglund vill dock rikta en stor eloge till Psykologförbundet som deltar i paraden och till förbundets HBTQ-nätverk för alla de evenemang som arrangerades under Pride-veckan.

– Det var mycket bra evenemang i år med föreläsningar under hela veckan. Pride blev både fest och väldigt informativt! ●

PETER ÖRN

Stor överrisk för självmord bland OCD-patienter

Sannolikheten att begå självmord är tio gånger högre bland patienter med tvångssyndrom (OCD), visar en ny studie från Karolinska institutet.

Resultaten står i motsats till tidigare uppfattning om att risken för självmord bland OCD-patienter skulle vara låg. Samtidigt visar den nya studien att den främsta prediktorn för självmord inom den här patientgruppen är tidigare självmordsförsök, vilket möjliggör preventiva åtgärder, uppger forskarna bakom studien.

För att uppskatta risken för självmord bland OCD-patienter, och identifiera risk- samt skyddsfaktorer i samband med självmordsbeteenden i gruppen, analyserades data från svenska nationella register.

I Svenska Patientregistret identifierades närmare 37 000 OCD-patienter mellan 1969 och 2013, varav 545 hade avlidit till följd av självmord och 4 297 hade försökt begå självmord.

Individer med OCD hade 10 gånger högre risk för självmord och 5 gånger högre risk för självmordsförsök, och efter justering för andra psykiatriska tillstånd var risken förvisso lägre men fortfarande betydande, uppger de forskare på Institutionen för klinisk neurovetenskap som genomfört studien.

Att som OCD-patient ha en samtidig personlighetsstörning eller substansrelaterade syndrom ökade risken, och bland skyddande faktorer framkom bland annat kön (kvinnor löpte mindre risk) samt att ha föräldrar med högre socioekonomisk status.

Studien *Suicide in obsessive-compulsive disorder: a population-based study of 36788 Swedish patients* är publicerad online den 19 juli i *Molecular Psychiatry*, doi:10.1038/mp.2016.115. ●

Ulrika Sharifi, 2:e vice ordförande, gick i tåten för Psykologförbundet.

diska HBTQ-vänner och Judiska föreningen, men samtidigt saknade hon en större uppslutning från sitt eget skrå.

– Det var en besvikelse att vi bara var åtta psykologer som gick tillsammans med Psykologförbundet, då samtidigt andra grupper så som sjuksköterskor, läkare, ambulanspersonal och andra hade lyckats få med sig betydligt fler. För ett par år sedan var vi åtminstone ett 20-tal psykologer, säger Malin Skoglund, och fortsätter:

Stress håller akademiker hemma från jobbet

Var fjärde akademiker har stannat hemma från jobbet minst en dag det senaste året på grund av psykisk utmattning eller stress, visar en ny undersökning från Saco.

– Det är allvarligt. Många

har bilden av att de ska vila ut under semestern. Men man kan inte ta igen ett års pressad arbetsmiljö på fyra veckor, säger Sacos ordförande Göran Arrius. Det är undersökningsföretaget Novus som på uppdrag av

Saco har undersökt situationen för landets arbetstagare med akademisk utbildning. ●

■ Läs mer på: saco.se/vara-fragor/rapporter/akademikers-arbetsmiljo/

Föryngring och ökad professionalisering

– men etnisk mångfald saknas

Det är en enad valberedning som presenterar förslag på ledamöter till förbundsstyrelsen, de olika råden och kongresspresidiet.

– Jag tror det blir en väldigt bra styrelse med kompetenta personer som representerar stora delar av psykologin från hela landet, och dessutom med en bra köns- och åldersfördelning, säger Julia Stenberg, valberedningens ordförande.

Om kongressen röstar för valberedningens förslag kommer nuvarande ordförande i förbundsstyrelsen Anders Wahlberg att fortsätta sitt uppdrag tillsammans med Ulrika Sharifi, som 1:e vice ordförande. Som 2:e vice ordförande föreslås Elinor Schad då Kerstin Twedmark avgår.

– Vi har länge velat ha henne, så vi är väldigt nöjda! säger Julia Stenberg. Elinor Schad har lång erfarenhet av kliniskt arbete men också av fackligt engagemang. Hon kan vara ett ansikte utåt och bangar inte för att intervjuas.

"Maria Nermark är orädd, hon vågar ställa obekväma frågor. Vilket är ett skäl till att vi just föreslår henne"

Julia Stenberg, valberedningens ordförande

Elinor Schad är ett känt namn inom Psykologförbundet där hon verkat i flera roller: som ordförande i Yrkesföreningen Psifos, Psykologer inom förskola

och skola, i arbetet med vägledning av elevhälsan 2010 samt ansvarig för den nyligen presenterade rapporten om psykologers arbetsmiljö. Att hon nu är intresserad av uppdraget beror på förändrad livssituation.

– Ja, jag har tidigare tackat nej på grund av att det är svårt att kombinera arbetet i förbundsstyrelsen med att ta hand om små barn, men nu har de blivit självständiga tonåringar och jag har mer tid till annat. Valberedningens förslag gör mig väldigt glad! säger Elinor Schad, som säger sig brinna för frågor om barns och ungas utveckling och välmående.

– Jag tror att psykologer på alla nivåer behöver bli ännu mer synliga i sammanhang där psykisk hälsa och ohälsa beslutas kring och debatteras – och där har Psykologförbundet och förbundsstyrelsen en viktig roll. För mig är det just kombinationen av professionsfrågor och fackliga frågor som gör arbetet extra spännande. Jag hoppas kunna bidra med min erfarenhet från kommunal förskola och skola och från universitetet.

Elinor Schad, som också granskar specialistarbeten inom specialistutbildningen, betonar betydelsen av att psykologer får möjlighet att utbilda sig.

– Att förbundsstyrelsen bidrar till att

psykologer ges rimliga förutsättningar genom att föra ut vikten av specialistpsykologer, specialisttjänster samt att utbildningen får göras på arbetstid är några delar i ett sådant arbete, säger hon.

– Min ambition är att stimulera till en lyhördhet för medlemmarnas intressen och problem. Det kommer att bli spännande och utvecklande att få vara med och driva aktuella frågor tillsammans med förbundsstyrelsen, om nu kongressen röstar för att välja in mig.

Den yngsta som föreslås till förbundsstyrelsen är Sara Renström, tidigare studeranderepresentant i styrelsen, och enligt Julia Stenberg, den som fått flest nomineringar.

– Hon är en klippa! Hon har bidragit med klokskap, engagemang och visat att hon tar stort ansvar i styrelsens arbete. Hon är noggrann, ambitiös och har en stor passion för Psykologförbundets frågor, med ett särskilt fokus på HBTQ-, genus- och jämställdhetsfrågor, säger Julia Stenberg.

Sara Renström är hedrad över förtroendet, och hoppas få fortsätta arbetet med HBTQ- och bemötandefrågor inom förbundet.

– Om jag blir vald hoppas jag kunna bidra med konstruktiva diskussioner,

Är detta nya FS?

Ulrika Sharifi, 1:e vice ordförande (omval)

Anders Wahlberg, ordförande (omval)

Elinor Schad, 2:e vice ordförande

Sara Renström

Maria Nermark

Anders Ljungqvist

Thomas Drost (omval)

Björn Hedquist (omval)

Martina Holmbom (omval)

Magnus Rydén (omval)

Avgående ledamöter:
Kerstin Twedmark,
Anna Sandell,
Patrik Holmberg och
Kristina Pollack

"Jag vill bidra med konstruktiva diskussioner, progressivt tänk och ett normkritiskt perspektiv"

"Jag brinner för barns och ungas utveckling och välmående."

progressivt tänk och ett normkritiskt perspektiv under styrelsemötena, säger Sara Renström. Sedan ser jag även arbetsmiljöfrågor som angelägna, bland annat utifrån den arbetsmiljöundersökning förbundet gjort och som till exempel gav oroväckande signaler vad gäller kvinnors arbetssituation.

– Slutligen skulle jag vilja arbeta med ökad transparens i vad förbundet gör, för att få fler att engagera sig, stärka psykologkåren och göra psykologisk kompetens mer tillgänglig i samhället, säger Sara Renström.

Mer facklig kompetens i förbundsstyrelsen har efterfrågats. Därför föreslås fackligt engagerade primärvård psykiologen Anders Ljungström från Munkedal och Maria Nermark, som arbetar fackligt på heltid i Region Skåne. Nermark, känd för att vara orädd och våga sticka ut hakan, gjorde klart för valberedningen att hon skulle fortsätta med det, annars var hon inte intres-

serad, säger Julia Stenberg.

– Det var just därför vi frågade henne; för att hon ställer obekväma frågor, inte anpassar sig till konsensus och vågar säga vad hon tycker. Dessutom har hon lång klinisk erfarenhet inom Bup, och har arbetat som chef.

Även råden möbleras om och förnyingen är markant. Till Etikrådet föreslås Patrik Lind och Åsa Prestby-Magnusson, som arbetar inom Statens institutionsstyrelse, till Specialistrådet: Tatja Hirvikoski och Malin Öhman, och till Vetenskapliga rådet: Petri Partanen (ordförande) och Malin Broberg.

Om valberedningens förslag går igenom har råden och förbundsstyrelsen förnygrats, fått en stor geografisk spridning, liksom en bredd av olika inriktningar. Däremot saknas mångfald vad gäller etnicitet. Något som Julia Stenberg beklagar:

– Vi är missnöjda med att vi inte har lyckats få spridning av etnicitet. Men vi

fick inte in en enda nominering av personer med utomnordiskt ursprung och har själva letat och varit i kontakt med flera, men alla har varit upptagna, säger Julia Stenberg och fortsätter:

– Jag vill uppmana medlemmar att till nästa kongress nominera personer med annan bakgrund än svensk.

Nytt är att kongresspresidiet föreslås leddas av utomstående. De två ordförandena som föreslås är Freddy Grip och Sara Svanlund, som inte är psykologer.

– Presidiet ska ju inte uttrycka egna åsikter och ståndpunkter, och det kan ibland bli knepigt med kongressombud i presidiet. Vi prövar nu med utomstående och ser hur det går. Vi ser det som ett steg i att professionalisera kongresspresidiet, förklarar Julia Stenberg.

– Det ska bli hemskt roligt att se om förslagen går igenom! Det har tidigare aldrig hänt. Vi i valberedningen är i alla fall så överens; vi har inte behövt rösta en enda gång. ● **KAJSA HEINEMANN**

Förslag på ledamöter i råden:

ETIKRÅDET:

Kristina Taylor, ordförande, Anita Wäster, Bo Hejlskov Elvén, Birgitta Johansson Niemelä, Patrik Lind (nyval), Åsa Prestby-Magnusson (nyval)

SPECIALISTRÅDET:

Carl Åborg, ordförande (arbets- och organisationspsykologi), Malin Öhman (pedagogisk psykologi) (nyval), Sofia Strand och Tatja Hirvikoski (klinisk psykologi) (nyval)

VETENSKAPLIGA RÅDET:

Petri Partanen, ordförande (pedagogisk psykologi) (nyval), Magnus Sverke, vice ordförande (arbets- och organisationspsykologi) (nyval) och Malin Broberg (klinisk psykologi) (nyval)

FÖRTROENDEREVISORER:

Birgit Hansson, ordinarie. Marie Olausson, suppleant (nyval)

KONGRESSPRESIDIUM:

Freddy Grip och Sara Svanlund, ordförande (nyval), samt två-tre personer från kansliet

Vägledande vision:

Kompetensutveckling ska löna sig!

Psykologförbundets styrelse har tagit fram ett förslag till en villkorspolicy för det fackliga arbetet som ska läggas fram som en proposition vid kongressen.

– Vi vill kunna ta ett mer samlat grepp och, efter en förhoppningsvis ordentlig diskussion, få ett tydligt mandat att arbeta med dessa frågor på ett sätt som är väl förankrat i organisationen, säger Ulrika Sharifi, 2:e vice ordförande i Psykologförbundet.

TEXT: PETER ÖRN ILLUSTRATION: KATI METS

Under i stort sett hela nuvarande mandatperiod har förbundsstyrelsen arbetat med att få till stånd en mer övergripande villkorspolicy gällande arbetet med psykologers arbetsmiljö, löner och andra villkor. Nu finns ett färdigt förslag. I policyn har förbundet formulerat de principer och visioner som ska vara vägledande i arbetet för att uppnå goda arbetsvillkor och ett utvecklande och hållbart arbetsliv.

– Med utgångspunkt från villkorspolicyn kommer förbundsstyrelsen att arbeta fram ett villkorspolitiskt program som mer konkret och i detalj ska innehålla prioriterade områden och mål, och även utgöra underlag till förbundskansliets arbete utifrån de frågor

som är mest aktuella just då, säger Ulrika Sharifi, och fortsätter:

– Det villkorspolitiska programmet ska sedan revideras kontinuerligt utifrån de rapporter FS får från kansliet, våra föreningar och lokala fackliga förtroendemän, rådskonferenser och omvärlden.

Villkorspolicyn ska vara vägledande

för Psykologförbundets kontinuerliga arbete på såväl politisk som operationell nivå, och i både det centrala och lokala förbundsarbetet. I policyn lyfts därför även det fackliga inflytandet på lokal nivå fram som en särskild punkt, med en skrivning om att Psykologförbundet ska verka för att fler medlemmar tar på sig olika förtroendeuppdrag. En hög representativitet gör Psykologförbundet legitima och trovärdiga som förbund, skriver förbundet bland annat.

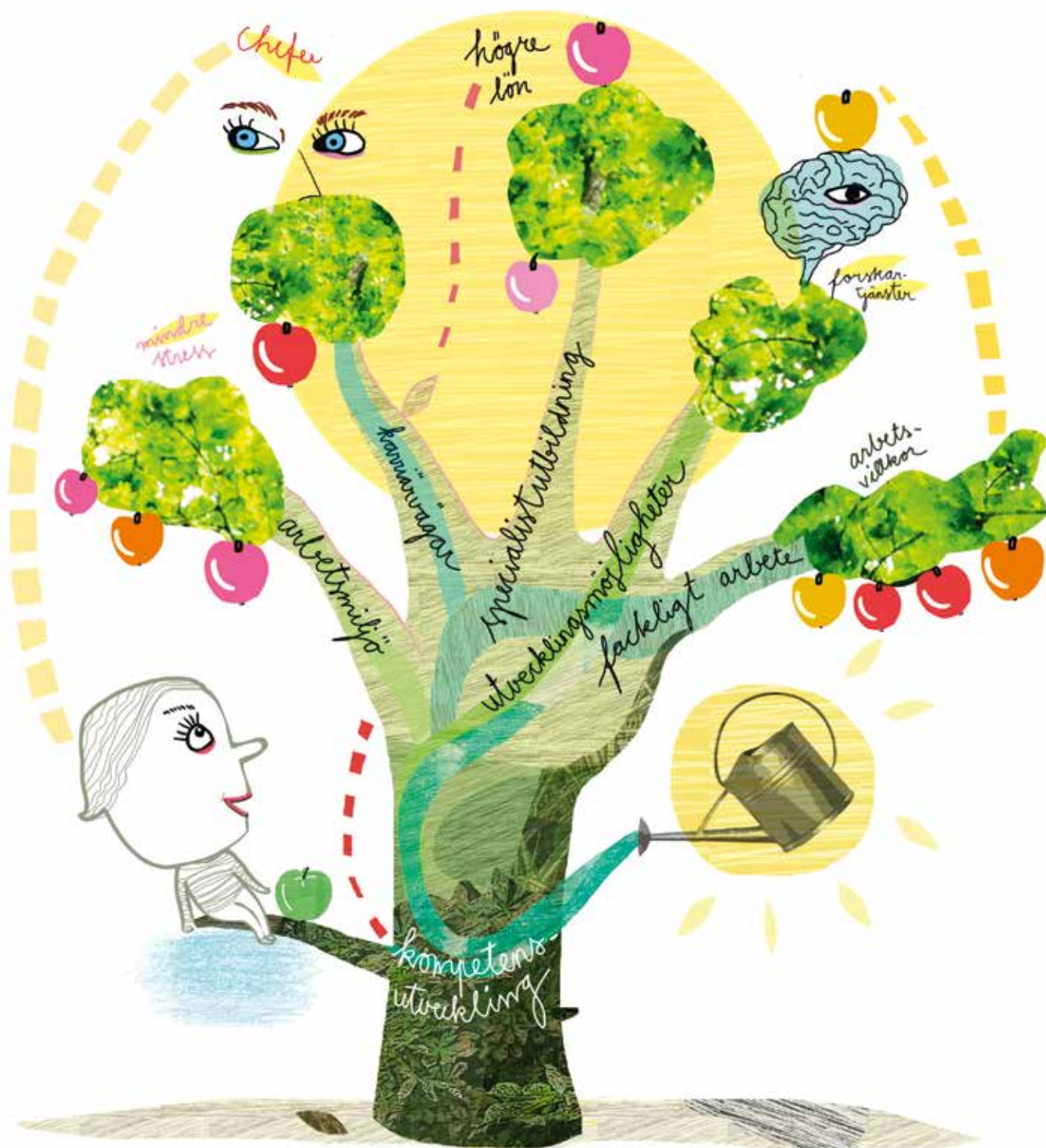
Eftersom arbetet för att motverka all

FOTO: RENATO TAN

Ulrika Sharifi

"Vi lägger stort fokus på specialisttjänster för psykologer"

➤ form av diskriminering och osakliga skillnader mellan individer ska prägla förbundsarbetet generellt så har dessa frågor inte samlats under något särskilt avsnitt i förslaget till villkorspolicy. Det har däremot frågan om kompetensutveckling.

"Många är bekymrade över arbetsmiljön, inte minst stress och hög arbetsbelastning, och vill att vi lägger ner mer arbete på den frågan"

– Vi har formulerat policyn med underrubriker i kronologisk ordning, och då är ju kompetensutveckling grunden för att kunna utöva sitt arbete, göra karriär och få en bra lön, säger Ulrika Sharifi.

Skillnader i kompetens inom psykologkåren och mellan enskilda individer måste tydliggöras, skriver förbundsstyrelsen i villkorspolicyn, i syfte att öka både yrkesstatus och lön. Förbundet lyfter fram specialistutbildningen som

den huvudsakliga vägen för psykologers kompetensutveckling.

Karriärvägar är en annan viktig punkt i villkorspolicyn. Dessa ska vara tydligt utformade med väldifferentierade ansvarsområden under psykologens hela yrkesliv, och i det ligger även förbundets arbete med att få till fler specialisttjänster. Legitimation för psykoterapeuter, forskning och att psykologer i högre utsträckning anställs på forskartjänster lyfts fram som medel för att skapa fler och bättre karriärvägar.

– Just nu lägger vi stort fokus i arbetet med karriärvägar, framför allt i fråga om fler specialisttjänster för psykologer. Fler specialisttjänster är något som efterfrågas av både arbetsgivare och psykologer, säger Ulrika Sharifi.

Strategin i lönearbetet bör även i framtiden syfta till att öka lönespridningen, förbättra löneutvecklingen och få till stånd en strukturell uppvärdering av psykologarbetet, liksom till att få bort osakliga löneskillnader mellan könen. Dessutom pekar villkorspolicyn på vikten av att arbetsgivare, som har behov av och utnyttjar psykologers specialistkompetens, även visar det genom högre lön. Det bör även skapas fler lönekate-

gorier inom de kodsystém som tillämpas i olika sektorer.

Arbetsmiljö och anställningsvillkor ingår som två egna punkter i villkorspolicyn. Möjligheten till yrkesmässig och personlig utveckling är viktiga förutsättningar för en bra arbetsmiljö, liksom att motverka otydlighet i yrkesroller och för hög arbetsbelastning.

– Vi har fått in flera motioner som handlar om arbetsmiljön, medlemmar är inte minst bekymrade över stress och hög arbetsbelastning och det finns ett stort önskemål om att vi lägger ner mycket arbete på den här frågan, säger Ulrika Sharifi.

– Vår tanke i FS är att vi ska behandla propositionen om villkorspolicy samtidigt som vi behandlar alla bra motioner som vi fått in gällande arbetsmiljön för att på så sätt få en tydlig viljeyttring från kongressen inför nästa mandatperiod.

Under punkten anställningsvillkor nämns bland annat betydelsen av villkor som främjar utveckling och ansvar, liksom trygghet och flexibilitet. Ulrika Sharifi uppger bland annat psykolog-assistenternas villkor samt utlandsutbildade psykologers villkor i Sverige som viktiga grupper att bevaka i fråga om anställningsvillkor. ●

Läs mer om kongressen

Läs även artikeln om FS-förslaget till ny organisation för Psykologförbundet:

"Vi vill ta vara på medlemmarnas engagemang" på psykologtidningen.se.

**KONGRESS
2016** 18-20 NOV SVERIGES
PSYKOLOGFÖRBUND

Facit efter Almedalen:

"Vi har lyckats nå ut i bruset!"

– Vi driver aktuella samhällsfrågor, som vad vi kan göra åt de höga sjukskrivningstalen på grund av psykisk ohälsa, i Almedalen. Psykologiska frågor är högaktuella i samhällsdebatten. Vi har fått respekt för vår kunskap och kompetens och är nu en part att räkna med, säger Psykologförbundets ordförande Anders Wahlberg.

Anders Wahlberg

Psykologförbundet har varit på plats i Almedalen varje sommar sedan 2003. Under åren har antalet seminarier, debatter och deltagare ökat markant. De frågor som rör psykologin möter stort intresse från politiker, beslutsfattare och allmänhet. Under årets Almedalsvecka arrangerade Psykologförbundet bland annat seminarier om kvinnors sjukskrivning, om överdiagnostiserande och bemötande av personer med svag teoretisk begåvning och om elevhälsan i skolan. Förutom egna seminarier deltog psykologer i en mängd andra arrangemang.

Det är framför allt kvinnor som i allt större utsträckning blir sjukskrivna på grund av överbelastning, stress och psykiatriska diagnoser, visar statistik från Försäkringskassan. Och sjukskrivningstalen beräknas att fortsätta att öka om inte insatser görs för att komma tillrätta med problemet.

Varför framför allt kvinnor drabbas är en fråga som togs upp under ett av seminarierna. Det har ibland förts fram att kvinnor är en svagare grupp:

– Men det har inget att göra med att kvinnor skulle vara svagare än männen, sa Magnus Sverke, professor i psykologi vid Stockholms universitet som redovisade aktuell forskning under Psykologförbundets seminarium.

– Arbetsmarknaden i Sverige är segregerad, kvinnor och män är verksam inom olika sektorer i mycket högre utsträckning än i många andra länder.

Kvinnodominerade sektorer har också fler anställda per chef, en högre andel tidsbegränsat anställda, högre krav och lägre tillgång till resurser för att utföra arbetet på ett bra sätt, sa Magnus Sverke.

Kvinnor finns framför allt inom offentlig sektor där man ofta framhåller att resursbristen är stor. Vad kan man då göra för att komma tillrätta med problematiken? Den frågan diskuterades av en panel med bland andra Kerstin Evelius, Nationell samordnare för området psykisk hälsa på socialdepartementet. Slutsatsen blev att det krävs ett ökat samarbete mellan olika instanser och inblandade aktörer och att alla behöver dra åt samma håll.

– Det blev en bra diskussion men vad som förvånar mig är att man från samhällets sida inte har tagit vara på den forskning som finns och som visar att det här är ett strukturellt problem och inget kvinnoproblem. För att komma tillrätta med de höga ohälsotalen inom offentlig sektor behöver ledarskapet förändras, kommenterar Anders Wahlberg seminariet:

– Vi skulle kraftfullt behöva öka andelen chefer inom offentlig sektor. Med så många underställda som är vanligt i dag hinner man helt enkelt inte se sina medarbetare, chefen hinner inte hjälpa till att prioritera arbetsuppgifter eller hålla utvecklingssamtal för att fånga upp olika signaler. Det dagliga, nära ledarskapet försvinner. Jag skulle vilja att politikerna säger: "det här ska vi

göra något åt!" fortsätter han.

En annan central fråga som Psykologförbundet drev i Almedalen var problemet med att ställa en riktig diagnos och ge rätt hjälp till personer med svag teoretisk begåvning. Det är en bortglömd grupp och en fråga som få tar upp, säger Anders Wahlberg:

– Jobben har blivit allt mer komplicerade och det finns en stor grupp med förmågor som samhället inte tar vara på. De har inga förespråkare – alla andra grupper som har någon svårighet har det. Då är det viktigt att vi psykologer, som vet hur man bäst anpassar arbetet till individen, slåss för den här gruppens möjligheter att komma in i arbetslivet och slippa bli bidragsberoende.

Det är stigmatiserande att inte anses vara smart i dagens samhälle.

– Även om man inte är teoretiskt begåvad kan man ha praktisk eller teknisk begåvning. Det behövs mer kunskap om att gruppen finns och att de är en resurs, säger Anders Wahlberg.

Vad tar du med dig från årets Almedalsvecka?

– Jag ser det som att vi inleder diskussioner i viktiga frågor som går att följa upp senare. Vi har informella möten och samtal där vi blir kända, vilket gör det lättare att ta kontakt med beslutsfattare. Vi visar att vi tar vårt ansvar i samhället. ●

TEXT OCH FOTO: CARIN WALDENSTRÖM

■ Läs mer och se filmer från seminarierna på psykologforbundet.se

"Använd den evidens och erfarenhet som finns!"

Att beslutsfattare inte tar hänsyn till evidens och erfarenhet är ett demokratiproblem, säger psykologen Solvig Ekblad angående den skärpta asyllagen. Hon får medhåll av många i kåren, däribland Anders Wahlberg, ordförande i Psykologförbundet.

– Det är märkligt att de fattar beslut utan att ta hänsyn till vårt och andra professionsförbunds underlag.

Hösten 2015 var antalet asylsökande i Sverige rekordhøgt. Något måste göras, ansåg regeringen. Efter en kort handläggningstid presenterades förslag om en skärpt asyllag. Trots den korta betänketiden (drygt 30 dagar) fick Justitiedepartementet in drygt 70 yttranden, varav 36 var från remissinstanser, övriga frivilliga.

Sällan har så många remissinstanser – allt från professionsförbund som arbetsgivareorganisationer (Saco, TCO) till Sveriges Kommuner och Landsting, Rädda Barnen, RFSL, UNICEF, Röda Korset, Amnesty och Sveriges advokatsamfund – riktat så massiv kritik.

Asyllagen ansågs splittra familjer, öka den psykiska ohälsan, försvåra etablering i samhället och på arbetsmarknaden och bryta mot Barnkonventionen. Majoriteten instanser saknade en konsekvensanalys och många såg en stor risk att trycket på och även hot mot personal inom kommuner, landsting och myndigheter skulle öka.

Att samtliga remissinstanser

och lika många frivilliga svarar på en remiss "är anmärkningsvärt och hör till ovanligheterna", enligt Charlotte Mattsson, handläggare på Justitiedepartementet. Enligt henne är det också ovanligt att majoriteten av remissvaren var så starkt kritiska.

Ändå röstade riksdagen i somras igenom lagförslaget. Något många psykologer och forskare, däribland Psykologförbundets ordförande Anders Wahlberg, beklagar:

– Det mänskliga lidandet kommer att öka. Vi kommer se fler människor i kris. Vi vet att osäkerheten runt asyl innebär en ökad risk för stress, psykisk ohälsa och trauman för människor som redan är hårt drabbade. Dessutom minskar incitamenten för utländska akademiker att komplettera sin utbildning när kraven på försörjning prioriteras.

Solvig Ekblad, psykolog vid Akademiskt primärvårdscentrum och professor i mångkulturell hälso- och sjukvårdsforskning vid Karolinska institutet, an-

ser att det är ett demokratiproblem att politiska beslut tar så lite hänsyn till forskning och beprövad erfarenhet.

– God hälsa är en förutsättning för arbete och studier och som underlättar integration i samhället. Människor som är födda i länder utanför EU är den grupp som generellt sett har sämre hälsa än infödda svenskar, såväl fysiskt som psykiskt. Om vi ska ta dessa människors psykiska hälsa på allvar måste vi göra mer för att skapa ett bättre mottagande. Men då måste beslutsfattare använda den evidens och kliniska erfarenhet som finns, säger hon.

Solvig Ekblad vet vad hon talar om. Hon är involverad i en rad forskningsprojekt som berör vuxna asylsökandes och flyktingars samt ensamkommande barns psykiska hälsa och möjlighet till integration. Två dagar i veckan arbetar hon som klinisk psykolog i primärvården, hon håller kurser för läkare och psykologer. Hon är också en flitig föreläsare och debattör; i somras var hon i Almedalen för att tala om ensamkommande barn.

– Låt psykologin visa vägen! Vi behöver inga fler utredningar! Primärt ska vi jobba med ett empatiskt förhållningssätt och skapa trygghet som möjliggör läkning. Hjälp till självhjälp av de basala behoven behöver komma först; äta, sova, motionera. Därefter, när de är

"Det är märkligt att politiker fattar beslut utan att ta hänsyn till kunskap och beprövad erfarenhet"

Anders Wahlberg

FAKTA/DEN NYA ASYLLAGEN:

■ Innebär att uppehållstillstånd tidsbegränsas, anhörighetsinvandring inskränks och kraven på försörjning skärps.

■ Började gälla 19 juli 2016, är tillfällig och gäller till och med 19 juli 2019.

Solvig Ekblad

"Vi måste göra mer för att skapa ett bättre mottagande i vården"

vilka som får stanna och vilka som ska utvisas skapar stor oro och stress inte bara hos den enskilde utan drabbar hela familjen, barnen.

Psykisk ohälsa är vanligare bland utrikesfödda men dessa söker mer sällan psykiatrisk vård än de som är födda i Sverige menar Anna-Clara Hollander.

– Vi måste arbeta för att alla nyanlända, även de som nu riskerar att utvisas, som är i behov söker vård. Vi vet att integration kan påbörjas när människor känner sig trygga så att de kan ta hand om sig själva – och sin familj. Först då kan de på allvar börja etablera sig i samhället och på arbetsmarknaden, säger Anna-Clara Hollander och fortsätter:

– Många asylsökande kommer såklart att behöva specialistvård och där är psykologer nyckelpersoner. Men för det stora flertalet asylsökande räcker

god omvårdnad, stöd och hjälp till självhjälp långt för att motverka psykisk ohälsa. Även här kan psykologer göra ett viktigt arbete.

– Jag tror på prevention. Tänk om vi kunde tänka lite friare, jag är kanske naiv nu, men tänk om vi kunde se till att många fler asylsökande fick möjlighet att cykla, vandra i skogen, simma i en sjö – utan att känna rädsla eller skräck. Om vården arbetade mer förebyggande och hälsofrämjande skulle vi se mindre psykisk ohälsa.

Psykolog Sabina Gušić, som forskar om dissociation hos barn och unga som utsatts för extrem traumatisering vid krig och/eller organiserat våld, och som i våras var med om att initiera ett psykologupprop mot lagförslaget, trodde att politikerna skulle lyssna och se "att lagförslaget om ny asyllag inte är värdiga ett samhälle som vill ha en god human rehabilitering för människor på flykt".

– Att begränsa anhöriginvandring innebär att familjer splittras, vilket kommer att få stora konsekvenser, inte minst för barnen. Att inte få förenas med sin familj eller veta när familjen kommer att återförenas innebär en stor psykisk påfrestning och oro för alla inblandade och försvårar förutsättningarna att skapa ett stabilt liv här, säger Sabina Gušić. Och nu när den lagliga

trygga och fått uppehållstillstånd, kan traumabehandling erbjudas vid behov. Samtidigt som vi utbildar nyanlända i hälsokunskap, ska vi utbilda på vårdutbildningarna och hos vårdgivarna.

Även psykolog Anna-Clara Hollander, som forskar om psykisk ohälsa och dödlighet bland utrikesfödda och flyktingar och undervisar om faktorer som påverkar psykisk hälsa hos nyanlända och utrikesfödda som har varit i Sverige en längre tid, är mycket kritisk till den skärpta asyllagen.

– Mycket av det vi psykologer och forskare vet är riskfaktorer för att utveckla psykisk ohälsa har nu lagstadgats. Det är mycket olyckligt. Att vara orolig över sin familj, inte veta

FOTO: KALLE NILSSON

Anna-Clara Hollander

➤ vägen till familjeåterförening stängs kommer fler barn utsättas för den livsfarliga vägen över Medelhavet, med en överhängande risk att många fler dör på färden.

Hon funderar över varför politiker inte lyssnade på deras synpunkter. Det förvånar henne att kunskap och erfarenhet inte värderas tillräckligt. Säger

att hon inte vill vara kritisk mot Psykologförbundet, men kanske skulle de varit ännu tydligare med sitt budskap. Kanske skulle hon själv varit mer aktiv.

– Oavsett måste vi psykologer fortsätta uttala oss i frågor

som dessa. Det är viktigt att vi som kår har en röst i samhällsdebatten, då vi har den kunskap och kompetens som krävs för att förstå konsekvenserna som ett lagförslag som denna för med sig, hur svårt det drabbar människor, säger Sabina Gušić.

Varför lyssnar inte politiker på er med kunskap och erfarenhet? Kunde Psykologförbundet ha gjort mer för att stoppa lagförslaget?

– I många fall lyssnar de på oss. Men det är märkligt att politiker inte tar kunskap på större allvar. Att de fattar beslut utan att ta hänsyn till vårt och andra professionsförbunds kunskap och beprövad erfarenhet, säger Anders Wahlberg.

Solvig Ekblad föreslår att Psykologförbundet ska initiera en workshop för att tillsammans skapa bättre samverkan och där forskares och psykologers kunskap och kompetens mer kan tas tillvara.

– Låt Psykologförbundet bjuda in socialministern, inrikesministern, arbetsmarknads- och etableringsministern, justitie- och migrationsministern, Läkarförbundet, Arbetsförmedlingen, Socialstyrelsen, Länsstyrelsen och andra berörda för att komma överens om hur en hållbar samverkan ska se ut. Jag är förvånad att det inte har gjorts för ett år sen, säger Solvig Ekblad. ●

KAJSA HEINEMANN

Nationell satsning på asylsökandes vårdbehov

Landstingen måste bli bättre på att identifiera vårdbehoven hos och mottagandet av asylsökande. SKL, som fått 30 miljoner av Socialdepartementet, vill nu utbilda personalen.

– Vi behöver stärka samtliga insatser för att främja hälsa – som i sin tur medför en snabbare etablering, säger psykiatrisamordnaren Ing-Marie Wieselgren.

Det finns ett stort behov hos landets landsting att stärka sina insatser, på alla plan, från samtalsstöd till specialistvård, för att kunna erbjuda ett gott omhändertagande och en god vård för nyanlända och asylsökande.

– Vi uppmärksammade regeringen redan sommaren 2015 att trycket på BUP och vuxenpsykiatri hade ökat markant, och att något behövde göras, berättar psykiatrisamordnaren

för att snabbt få resultat.

Ing-Marie Wieselgren hänvisar till den pilotstudie som SKL gjorde hösten 2015 tillsammans med bland andra Värmlands läns landsting. I projektet identifierades åtta åtgärder/moduler som krävs för att skapa en positiv hälsoutveckling. Arbetet bestod till stor del av en nationell insamling av ”best-practice”-metoder parallellt med utprovning av insatser på plats i Värmland. Pilotstudien, som finns dokumenterad i rapporten *Positiv hälsoutveckling för*

”Vi kan inte ta bort det onda, men vi kan hjälpa till att hitta verktyg att hantera det som gör ont”

Ing-Marie Wieselgren

Ing-Marie Wieselgren, som arbetar på SKL med utvecklingsfrågor inom psykiatriområdet och som är initiativtagare till projektet.

– Vi föreslog att vi skulle göra en kartläggning för att utreda hur vården bättre kan bemöta och identifiera behoven hos nyanlända, men också vilka resurser som krävs för att stärka personalen i arbetet. Men vi fick inget gehör. Några månader senare kom det många nya asylsökande till Sverige, först då fick vi klartecken av regeringen att göra en pilotstudie. Värmlands läns landsting erbjöd sig att delta, så vi kastade oss över dem direkt och körde ett intensivt race

asylsökande och nyanlända (2016), resulterade i att regeringen i somras gav beskedet att ge 30 miljoner för att SKL ska sprida kunskapen till landets övriga landsting.

Ungefär vid samma tid klubbades den nya asyllagen igenom i riksdagen. Först kändes det hopplöst, säger Ing-Marie Wieselgren. Hur motivera sig själv och andra att det är viktigt att utbilda vårdpersonal att skapa positiv hälsoutveckling hos nyanlända samtidigt som förutsättningarna för asylsökande förändrats så drastiskt? Men att låta uppgivenheten ta över, var ingen utväg.

– Visst är jag starkt kritisk till lagen,

men i stället för att tappa hoppet började jag tänka: Vad kan vi göra? Det bästa, som jag ser det, är att fortsätta arbeta för att vården ska bli bättre och att alla människor får ett gott omhändertagande, och det gäller även de som ska utvisas. Hur hemskt det än är så är det bättre att de fått god vård i Sverige, då tror jag att de har större möjlighet att klara sig i livet även då de utvisas, säger Ing-Marie Wieselgren och fortsätter:

– Vi kan inte ta bort det onda, men vi kan hjälpa till att hitta verktyg att hantera det som gör ont.

Vad krävs för att skapa en positiv hälsoutveckling för nyanlända?

– Först och främst måste alla få en hälsoundersökning, säger Ing-Marie Wieselgren. Så är det inte i dag. Färre än 50 procent kommer till den undersökning som erbjuds. Dessutom måste undersökningen ha med frågor om den psykiska hälsan.

Utöver en bättre utvecklad hälsoundersökning bör landstingen erbjuda stödjande samtal och hälsostöd till de som behöver, samt se till att viktig information för de asylsökande är lättförståelig och finnas tillgänglig på flera olika språk. Asylsökande bör, om så behövs, erbjudas kulturanpassad internetbaserad KBT för att hantera ångest, stress och sömnbesvär, och personal föreslås vid svårare problematik få telefon- och videohandledning av specialister.

– Målet är att alla landsting ska få möjlighet att ta del av arbetsmetoder och verktyg som nu finns tillgängliga. Det blir en utmaning! Landstingen får själva välja ut kontaktpersoner som sedan får göra spridningen i sitt landsting, berättar Ing-Marie Wieselgren.

SKL:s första utbildningsdag för landstingens kontaktpersoner är den 6 september i Stockholm. Många fler utbildningsdagar i olika moduler kommer ske under hösten och kommer att beskrivas på www.uppdragpsyiskhalsa.se ●

KAJSA HEINEMANN

■ "Förslag på nationell satsning för asylsökande med psykisk ohälsa" (31/3 2016)

■ Hela rapporten finns här: Positiv hälsoutveckling för asylsökande och nyanlända

"Det stämmer att många remissinstanser har varit kritiska"

4 frågor till folkhälso-, sjukvårds- och idrottsminister Gabriel Wikström med anledning av den massiva kritik från remissinstanserna angående den nya asyllagen, som trädde i kraft 19 juli.

1 Varför har regeringen inte tagit hänsyn till den kritik och den kunskap, beprövad erfarenhet och forskning som finns hos remissinstanserna?

– De åtgärder som har vidtagits är tillfälliga men nödvändiga för att tillfälligt anpassa de svenska asylreglerna och skapa ett mottagande och en etablering som fungerar. Det stämmer att många remissinstanser har varit kritiska. Vi har lyssnat och tagit del av de synpunkter som framförts och vissa justeringar har gjorts.

2 Många tror att trycket på psykiatri och Bup nu kommer att öka. Vad har regeringen gjort för att förstärka vården så att personal kan erbjuda god vård? Och varför finns inte informationsmaterial på olika språk om hur lagen ska tolkas?

– I den ändringsbudget som följde överenskommelsen om migrationsfrågor tilldelades landstingen nästan en och en halv miljard kronor för att kompensera för ökade kostnader i samband med flyktmottagandet, utöver ordinarie ersättningar för exempelvis hälsoundersökningar.

Regeringen har också aviserat 10 miljarder per år i generella statsbidrag till kommuner och landsting.

– Genom en överenskommelse med Sveriges kommuner och landsting satsar vi också 845 miljoner kronor för att stimulera och stödja huvudmännen utifrån olika fokusområden och lyfter där fram särskilt utsatta grupper, vilket kan vara asylsökande och nyanlända.

3 Lagförslaget har kritiserats för att sakna en konsekvensanalys av lagens inverkan på nyanlända men också på personal som arbetar med denna målgrupp samt de som har öppnat sina hem

för ensamkommande barn. Hur ser du på den kritiken?

– Vi har gjort en analys av konsekvenserna, den finns med i propositionen. Sedan behöver vi givetvis utvärdera den här tillfälliga lagstiftningen, precis som man gör med andra lagförändringar.

4 SKL har fått 30 miljoner av regeringen för att utbilda utbildare inom landstingen, efter ett pilotprojekt som gjorts i Värmland. I studien, som tagits fram av forskare och behandlare, framkommer vad som gagnar positiv hälsoutveckling för asylsökande. Flera faktorer som anses leda till positiv hälsoutveckling är sådana som riksdagen nu lagstadgat bort; hur går det ihop?

– Socialstyrelsen uppskattar förekomsten av psykisk ohälsa bland asylsökande i Sverige till omkring 20–30 procent, med högre förekomst av posttraumatiskt stressyndrom jämfört med övriga befolkningen. Det är viktigt att detta uppmärksammas i de ordinarie strukturerna.

– SKL har fått medel för en nationell spridning av insatser om positiv hälsoutveckling för nyanlända och asylsökande för att effektivisera och förbättra vården för asylsökande och nyanlända. Det ska förbättra kvaliteten i hälsoundersökningarna, göra det lättare att identifiera behov och erbjuda tidiga insatser för att förebygga särskilt den psykiska ohälsan.

Psykologtidningen bad om en telefonintervju med Gabriel Wikström, men fick beskedet att han enbart svarar på frågor via mejl. Därav saknas följdfrågor och möjligheten att få tydligare svar där det hade behövts. ●

KAJSA HEINEMANN

■ Läs en längre version på psykologtidningen.se

Gabriel Wikström

"Vi måste lära oss ta tillvara flyktingars egen kapacitet"

Det finns en tendens att tala om asylsökande som en homogen grupp då psykisk hälsa diskuteras, trots att det är en rad faktorer som påverkar hälsan – inte minst de egna och gruppens inneboende resurser till återhämtning.

– Det finns en potentiell kapacitet för återhämtning som vi måste lära oss att mobilisera, säger Fredrik Saboonchi, professor i hälsopsykologi vid Röda Korsets högskola.

En rad faktorer kan påverka en asylsökandes psykiska hälsa. Viktigast är upplevda trauman, men även när de flydde, flyktväg, upplevelser före och under flykten och inte minst hur länge och under vilka omständigheter den asylsökande vistats i det land där han eller hon sökt asyl. Dessutom finns det hos många en betydande inneboende kapacitet för återhämtning efter en flykt och traumatiska upplevelser om de erbjuds rätt förutsättningar i det nya landet.

Fredrik Saboonchi, som även är knuten till Institutionen för klinisk neuro-

gjorts gällande flyktingars psykiska hälsa: 4 000 män och kvinnor, främst från Syrien och som fick uppehållstillstånd i Sverige under åren 2012-2014, har blivit tillfrågade att svara på en enkät om bland annat psykisk ohälsa, postmigrationsstress, faktorer i det nya landet som upplevts negativt men även som sådana som bidrar till ett ökat psykiskt välbefinnande.

– Vi gör studien för att det i dag saknas storskaliga studier på gruppnivå kring hur det är att leva under flykt, utmaningar i det nya landet, faktorer som är positiva respektive negativa för den

Under 2015 kom det drygt 160 000 asylsökande till Sverige, de flesta från Syrien. Och även om det finns studier om psykisk hälsa från såväl 1970-, 1980-, och 1990-talen gällande flyktingar från bland annat Balkan och Mellanöstern, så ser dagens flyktingström så annorlunda ut att dessa studier och resultat är svåra att överföra till den nuvarande situationen.

– Dels kan den sociokulturella situationen i hemlandet se mycket olika ut. För syrierna handlade det om att lämna ett land som för inte så länge sedan hade en stark infrastruktur, medan exempelvis afghanska flyktingar kommer från en miljö som under många år varit hårt krigsdrabbat. Dels har de tidigare studierna som regel blundat för den livssituation som väntar i det nya landet och vad den betyder för återhämtningen, säger Fredrik Saboonchi.

Att villkoren i det nya landet kan ha stor betydelse för den psykiska hälsan visar inte minst erfarenheter från Australien, som använt sig av både permanenta och tillfälliga uppehållstillstånd. Den som beviljas ett tillfälligt uppehållstillstånd riskerar att hamna i ett limbotillstånd, med en stor osäkerhetskänsla inför framtiden och svårigheter att starta ett nytt liv. Det finns forskare som hävdar

"Hos den enskilde finns både en sårbarhet och en potentiell kraft"

vetenskap vid Karolinska institutet, leder forskningssteamet Hälsofrämjande

Interventioner och Resiliens på Röda Korsets högskola.

Nu ansvarar han bland annat för en av de största populationsstudier som

psykiska hälsan, etc. Hos den enskilde finns både en sårbarhet och ett behov av stöd, men också en potentiell kraft, färdigheter som kan ha svårt att komma till uttryck i en ny miljö som är svår att navigera i. Det här är resurser som vi måste lära oss mobilisera, säger Fredrik Saboonchi.

Fredrik Saboonchi

att den typen av livsvillkor i det nya landet kan spela lika stor roll för den psykiska hälsan som tidigare upplevelser av trauman.

– Därför tror jag att de nya asylregler som beslutats av Sveriges Riksdag kan få mycket negativa effekter. Det betyder mycket för en asylsökandes psykiska hälsa och återhämtningen att få återförenas med sin familj och andra de kan få stöd av, säger Fredrik Saboonchi.

– Jag förstår även av vittnesmål från kolleger inom Röda Korset och som arbetar med behandling att sådana faktorer, som egentligen ligger utanför behandlingen, ändå inverkar mycket på hur framgångsrik behandlingen ska bli.

Frågorna i enkätstudien är översatta till arabiska och har med hjälp av psykolo-

ger på Röda Korset formulerats på ett sätt som ska underlätta svar genom att de är kulturellt anpassade och inte ska upplevas för påträngande. De ska vara möjliga att besvara utan att öka risken för ”åter-upplevelser” av svåra trauman. Information om studien har spridits genom bland annat arabiska sociala medier. I juni ”stängdes” enkäten och nu pågår de första analyserna av svaren.

– Vad vi redan kan se är indikationer på att andelen med en svårighetsgrad av psykisk ohälsa som skulle motivera professionell behandling är större än vad man föreställt sig och vad tidigare studier visat, men att det är mycket få som erbjuds det.

Under hösten ska datan analyseras utifrån en rad frågeställningar: trauman före, under och även efter flykten, post-

migrationsstress, förekomst av ångest/depression/PTSD, individ-, grupp- och familjeförankrade resiliensresurser (resurser återhämtning), förväntningar på och inställning till det nya landet, med mera. Målsättningen är att få fram en bild av hur det ser ut på gruppnivå, inte på individnivå.

– Källor till resiliens, faktorer som gynnar återhämtning, har hos oss blivit lite av ett medelklassfenomen och har inte varit föremål för studier bland flyktingar. Men kan vi öka kunskapen om dessa faktorer på grupp- och individnivå bland flyktingar och hur dessa verkar över tid så har vi förhoppningsvis möjlighet att mobilisera samhällets resurser på ett bättre sätt, säger Fredrik Saboonchi. ●

PETER ÖRN

Tortyr en stark prediktor för psykisk ohälsa

Mellan 1 och 76 procent av alla flyktingar har utsatts för någon form av tortyr. Det visar en genomgång av vetenskapliga studier på området. I litteraturgenomgången, som gjorts av svenska forskare och som publicerades i tidskriften *Torture* i juni 2016, framgår dessutom att psykisk ohälsa är två till tre gånger vanligare bland flyktingar som utsatts för tortyr jämfört med andra flyktingar.

En av forskarna bakom studien är Fredrik Saboonchi, professor i hälso-psykologi vid Röda Korsets högskola.

– Hälften av studierna visar att närmare 30 procent varit utsatta för det och en fjärdedel av studierna visar

att andelen är över 40 procent, säger Fredrik Saboonchi.

Den grupp som uppgav flest fall av tortyr i sina hemländer (76 procent) var flyktingar och asylsökande från Iran och Turkiet och som kom till Nederländerna i slutet av 1980-talet. Näst högst andel var flyktingar från Afghanistan som sökt asyl i Japan och därefter kambojaner som sökt asyl i USA.

Andelen flyktingar som uppgav att de utsatts för sexuella övergrepp var generellt sett relativt låg. Det kan enligt forskarna eventuellt delvis förklaras av att frågan upplevs som så känslig att den som drabbats inte vill berätta om det.

Tortyr är enligt litteraturgenomgång-

en den starkaste prediktorn för psykisk ohälsa; det var bland annat två till tre gånger vanligare med psykisk ohälsa bland asylsökande som upplevt tortyr och sökt asyl i Danmark jämfört med motsvarande flyktingar som inte upplevt tortyr.

Läs en längre version av artikeln på *Psykologtidningen.se* (publicerad 9/8)

Resultaten har sammanställts av Erika Sigvardsdotter, postdoc på Röda Korsets högskola. ●

PETER ÖRN

■ Läs hela studien *Prevalence of torture and other war-related traumatic events in forced migrants: A systematic review* i *Torture*, vol 26, nr 2 2016

LEDAREN

Ulrika Edwinson, förbundsdirektör

FOTO: JOHAN PAULIN

"Mycket på gång inom Psykologförbundet!"

Inledningsvis vill jag rikta ett stort och varmt TACK till Carin Waldenström, som vid månadsskiftet augusti/september slutar som chefredaktör för *Psykologtidningen* efter många års arbete för tidningen i olika roller. Under Carins år som chefredaktör har tidningen utvecklats på många sätt, och när Carin nu väljer att ägna mer tid åt eget skrivande önskar jag och alla på förbundet henne stort lycka till!

Det känns spännande och väldigt roligt att säga välkommen till den nye chefredaktören Lennart Kriisa. Lennart tillträder 1 oktober och kommer närmast från tidningarna *Lag & avtal* och *Arbetarskydd*, där han varit chefredaktör.

Under politikerveckan i Almedalen genomförde Psykologförbundet flera välbesökta seminarier. Några exempel: kvinnors psykiska ohälsa – varför ökar den och vad kan vi göra, vem är det som har ansvar för barns hälsa, SKL:s tankar om att utöka skolhälsans uppdrag, problemet med nätmobbning och hur väl samhället och vården kan bemöta de med svag teoretisk begåvning. Hur får vi ett samhälle där alla får plats? Psykologförbundets ordförande Anders

Wahlberg var också mycket efterfrågad och deltog i flera seminarier som andra aktörer arrangerade. Förbundets egna seminarier filmades och går att se på vår hemsida.

Antalet psykologer som deltog i olika paneler och workshops med forskning och andra inspel var stort under årets Almedalsvecka. Ett exempel på hur psykologisk forskning och kunskap kan användas inom förhandlingsområdet är ett forskningsprojekt som pågår vid Stockholms universitet om psykologiska perspektiv på verksamhetsnära lönebildning och lönesättning. Ett projekt om drivkrafter i arbetet som det ska bli mycket spännande att följa!

En aktuell fråga just nu är regeringens förslag från i våras att skapa drivkrafter för att sjukskrivna arbetstagare ska kunna återgå i arbete, så kallad hälsovaxling. Parterna på den kommunala sektorn, där förbundet ingår i Akademiker Alliansen, har under sommaren haft en intern process i frågan. I korthet föreslår regeringen att arbetsgivarna ska betala en särskild sjukförsäkringsavgift från och med dag 91 i sjukfallen. Regeringen uppmanar samtidigt parterna att gemensamt avge en avsiktsförklaring om

hur man vill jobba för att vända utvecklingen med höga sjuktal. I så fall kan förslaget om sjukförsäkringsavgift slopas.

Ett arbete pågår mellan Akademiker Alliansen, övriga arbetstagarparter och SKL för att ta fram en sådan avsiktsförklaring. Det finns redan idag ett etablerat arbete mellan parterna som tar sitt avstamp i FAS05 (samverkansavtalet), i den gemensamma föreningen Sunt arbetsliv och den forskning inom arbetslivsområdet som bedrivs via Afa för att samla kunskap och arbeta stödande och förebyggande med lokala parter. Avsiktsförklaringen kommer att utgå från pågående arbetsformer och ta sikte på hur det kan utvecklas. Att parterna kan arbeta tillsammans med att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö för alla arbetstagare är dessutom en trovärdighetsfråga för den svenska förhandlingsmodellen. Avsiktsförklaringen förväntas vara klar inom kort. Det blir således en höst med arbetsmiljö i fortsatt fokus.

Det här är endast ett axplock av de viktiga frågor som är aktuella under hösten. Genom hemsidan och *Psykologtidningen* kan du hålla dig informerad – och följ oss gärna på Facebook!

ULRIKA EDWINSON

NYTT FRÅN FÖRBUNDET

Psykologidagarna 2017

Den 30 – 31 mars 2017 är det dags för Psykologidagarna som äger rum på Stockholm Waterfront i centrala Stockholm.

Temat är *Förändring*. I samband med Psykologidagarna kommer Stora Psykologpriset att delas ut. Mer info om det spännande programmet för Psykologidagarna kommer efter sommaren.

Håll utkik på: <http://psykologidagarna.se/>

Psykologförbundet har

11 241

medlemmar
1 augusti 2016Ny grundkurs för
förtroendevalda

Nästa grundkurs för förtroendevalda äger rum 19-21 oktober på Friiberghs Herrgård utanför Stockholm. Inbjudan med anmälmingsmöjligheter kommer senare, notera datumet så länge.

Utbildningen vänder sig till dig med 0-2 års erfarenhet av fackligt arbete.

Många psykologer i Almedalen

Samtalen om samhällsfrågor engagerar många och Almedalsveckan i Visby fortsätter att utvecklas. I år genomförde 1756 olika organisationer 3796 evenemang kring samhällsfrågor. Ännu fler organisationer var på plats som medverkande och deltagare i evenemang. Årets största ämnen var *Vård/omsorg, Hållbarhet* och *Barn/ungdom*.

I detta myller fanns också Psykologförbundet som i år arrangerade fyra välbesökta seminarier och bjöd in att medverka i andras seminarier. Förbundsordförande Anders Wahlberg var nöjd efter dagarna i Almedalen: "Det var över förväntan. Många samtal, möten, nätverkande och bra seminarier."

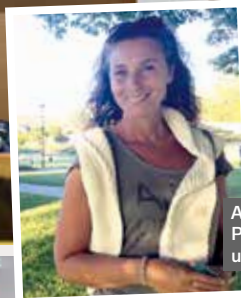
Det var också ovanligt psykologtätt i Visby i år. Vi räknade till närmare 40 psykologer som närvarade i Almedalen och medverkade i förbundets och i andras seminarier med stor variation av ämnen.

Se Psykologförbundets filmade seminarier här:
www.psykologforbundet.se/Almedalen2016/

Förbundsordförande Anders Wahlberg var mycket nöjd med förbundets medverkan i Almedalsveckan.

Anna Sandell, ordförande för Psifos, hade flera uppdrag under Almedalsveckan.

Psifos och Psykologförbundet bjöd in till ett uppskattat trädgårdsmingel.

Hans-Peter Mofors och Susanne Nordling deltog i seminariet *Rätt smart Rätt vård*.

Johan Waara modererade seminariet om *Jämställd hälsa*. Fr v: psykiatrisamordnare Kerstin Evelius, försäkringsdirektör Lars-Åke Brattlund, statssekreterare Therese Svanström Andersson och professor Magnus Sverke.

Psykolog Johan Waara deltog i seminariet *Överdiagnostisering*.

60 programpunkter Bokmässan 2016

Psykologiguidens program för Psykologiscenen på Bokmässan i september är nu klart med reservation för mindre ändringar.

En rad författare, psykologer, hjärn- och psykologiforskare, psykiatriker med flera, gästar scenen, bland andra: Alexander Perski, Allan Linnér, Anna Bennich Karlstedt, Anna Käver, Anders Hansen, Annika Lantz, Bo Hejlskov Elvén, Carolina Klüft, Emma Seppälä, Jens Lapidus, Katarina Wennstam, Lars H Gustafsson, Lars Nyberg, Lena Anders-

son, Liria Ortiz, Martin Forster, Mattias Stølen Due och Åsa Nilsson.

Du kan hitta programmet här:
www.psykologiguiden.se/psykologiscenen_program

Häxjakt på akademiker

Akademiker förföljs och åsiktsfrihet och fri rörlighet för forskare begränsas. Detta innebär ett hot mot demokrati och mänskliga rättigheter, men minskar också möjligheter till forskning och utveckling både i Turkiet och i den övriga världen. Det konstaterade förbundsordförande Anders Wahlberg i ett uttalande från världskongressen i psykologisk vetenskap i Yokohama, Japan. **Hela uttalandet** kan läsas på www.psykologforbundet.se

För Nytt från förbundet svarar press- och informationsansvariga **Susanne Bertman**:
susanne.bertman@psykologforbundet.se

FS-möten 2016:

17-18 november

18-20 november (KONGRESS)

60 eller äldre?

Bli medlem i seniorernas förening! Mer info finns på förbundets hemsida.

På gång i Psykologförbundet

Neuropsykologernas Riksstämma 7-8 november

7 november

- 09.00- Registrering och kaffe
- 10.00-10.30 Introduktion
- 10.30-11.15 *Visuospatial funktion. Vad är det vi mäter?*
Stefan Winblad
- 11.30-12.15 *Hjärnans inre liv – om hjärnans vilonätverk med särskilt fokus på "default mode".* Lars Nyberg
- 12.15-13.30 Lunch
- 13.30-14.30 *Rey Complex Figure Test – den teoretiska och kliniska bakgrunden för användning av RCFT i neuropsykologiska utredningar.* Håkan Nyman
Boston Qualitative Scoring System (BQSS) – en kombination av kvalitativ och kvantitativ bedömning av Rey Complex Figure Test. Gunilla Hellberg Edström
- 15.00-15.45 *Visuospatial neglekt: ett fenomen med många uttryck.* Hans Samuelsson
- 16.00-16.45 *Spatial funktion: en översikt med parietalloben i fokus.* Hans Samuelsson

8 november

- 08.45-09.30 *Från visuospatiala funktioner till PASS-modellen för neurokognitiva processer.* Niklas Fröst & Petri Partanen
- 09.45-10.45 *Locomotor control, navigation and executive function in typical development and in children with brain lesions.* Vittorio Belmonti
- 11.15-12.15 *Is it time to stop hunting for Unicorns? The quest for a test of right hippocampal function in epilepsy surgery.* Sallie Baxendale
- 12.15-13.15 Lunch
- 13.15-14.00 *Visuospatiala uppgifter i Wechslerkalor – vad ska vi ha dem till?* Aniko Bartfai
- 14.15-15.00 Föredrag om NLD (rubrik ej fastställd). Eva Billstedt
- 15.00-15.30 Avslutning

Workshop 1: 7/11 kl. 11.30-12.15 eller kl. 13.30-14.30

Digitala testning på iPad Q-interactive
Den nya iPad- och webbaserade testplattformen som engagerar deltagare, ökar flexibiliteten och effektiviserar hela testprocessen. Få inblick i framtidens sätt att administrera test och höstens stora nyhet WISC-V. Parvin Yazdani

Workshop 2: 7/11 kl. 15.00-15.45 eller 8/11 kl. 09.45-10.45

Rey Complex Figure Test
I workshopen får deltagarna en praktisk genomgång utifrån fall exempel hur patienters prestation i RCFT kan tolkas och bedömas, såväl med avseende på visuospatiala förmågor, inlärning och minne som exekutiva

funktioner. De som vill kan ha med sig egna fall exempel. Deltagarna bör ha erfarenhet av att använda *Rey Complex Figure Test*. Håkan Nyman

Workshop 3: 7/11 kl. 16.00-16.45 eller 8/11 kl. 11.15-12.15

Boston Qualitative Scoring System (BQSS) I workshopen får deltagarna en praktisk genomgång utifrån fall exempel vad BQSS kan tillföra.

De som vill kan ha med sig egna fall exempel. Deltagarna bör ha erfarenhet av att använda *Rey Complex Figure Test*. Gunilla Hellberg Edström

Workshop 4: 8/11 kl. 13.15-14.00 eller kl. 14.15-15.00

Cognitive Assessment System (CAS) Pass-teorin i praktiken. Niklas Fröst / Petri Partanen

Habiliteringspsykologernas, Poms, höstkongress

I år har vi glädjen att kunna presentera Valerie Gaus från USA som en av huvudtalarna. Valerie Gaus är internationellt känd både för sitt kliniska arbete och för sina böcker om psykologisk behandling för personer med autismspektrumtillstånd. Förutom att föreläsa håller hon i workshop för dem som vill fördjupa sina kunskaper om KBT vid ASD.

Även för dig som arbetar med personer med andra funktionsnedsättningar, barn eller nätverk är utsikterna för högtintressanta föreläsningar, seminarium och samtal, ovanligt goda.

När: 13-14 oktober

Var: Quality Hotel, Nacka

Tema: Psykologisk behandling och funktionsnedsättning

Pris: Medlem: 2 000 kr för 1 dag, 3 800 kr för 2 dagar.

Icke-medlem: 2 500 kr för 1 dag, 4 200 kr för 2 dagar.

Anmälan och information: www.poms.nu

Årsmöte hålls i anslutning till kongressen. Alla medlemmar är varmt välkomna!

PROGRAM

Torsdag 13 oktober

- 08:00 Registrering och kaffe
- 08:45 Poms ordförande Anna Tidman hälsar välkommen
- 09:00 *Föreläsning I:* Valerie Gaus: KBT vid ASD
- 10:45 *Föreläsning I forts:* Valerie Gaus: KBT vid ASD
- 12:00 Lunch
- 13:15 *Workshop I:* Valerie Gaus: KBT vid ASD, del 1
Seminarium I: Lena Sorcini, Marina af Schultén, Anna Eskner: Mentaliseringsbaserad terapi i habiliteringen
- 15:00 *Workshop I:* Valerie Gaus: KBT vid ASD, del 2
Seminarium II: Marianne Ryberg: Cool kids ASD i habiliteringen
- 17:00 Poms årsmöte
- 19:00 Festmiddag

Fredag 14 oktober

- 08:30 *Panelnsamtal:* Kerstin Evelius, nationell samordnare psykisk hälsa och barnombudsmannen Fredrik Malmberg.
- 09:30 *Seminarium III:* Johan Pahnke: ACT för unga och vuxna med ASD, del 1
Seminarium IV: Elisabeth Bjernevall Nygren: Psykoterapi-mottagningen Lindens utvecklingsarbete
Seminarium V: Gunilla Bromark: Psykologisk behandling till personer på låg funktionsnivå, del 1
- 11:00 *Seminarium III:* Johan Pahnke: ACT för unga och vuxna med ASD, del 2
Seminarium VI: Ulla Ader och Inga Lundblad Danielsson: Theraplay
Seminarium V: Gunilla Bromark: Psykologisk behandling till personer på låg funktionsnivå, del 2
- 12:00 Lunch
- 13:15 *Föreläsning II (streamad):* Julie Brown: Emotionsreglering och intellektuell funktionsnedsättning, del 1
Seminarium VII: Tiina Holmberg Bergman: NAVIGATOR-ACT i grupp för föräldrar till barn med ASD, del 1
Seminarium VIII: Lydia Springer: Psykologens roll: föräldraskap och kognitiva funktionsnedsättningar, del 1
- 15:00 *Föreläsning II (streamad):* Julie Brown: Emotionsreglering och intellektuell funktionsnedsättning, del 2
Seminarium VII: Tiina Holmberg Bergman: NAVIGATOR-ACT i grupp för föräldrar till barn med ASD, del 2
Seminarium VIII: Lydia Springer: Psykologens roll: föräldraskap och kognitiva funktionsnedsättningar, del 2

Seniorpsykologernas höstprogram 2016 för samtliga regioner hittar du på psykologforbundet.se/seniorpsykologerna

FRÅGA OMBUDSMANNEN

Har du en fråga om anställning, arbetsmiljö eller avtal?
Mejla: redaktionen@psykologtidningen.se

FOTO: JOHAN PAULIN

"Vem gör mitt jobb när jag jobbar fackligt?"

FRÅGA:

Jag funderar på att bli förtroendevald på min arbetsplats, men undrar hur jag ska få tid till uppdraget? Det är mycket att göra på jobbet och dessutom är jag småbarnsförälder. Vem gör mitt arbete under den tid som jag ägnar åt det fackliga engagemanget?

SVAR:

Att vara förtroendevald är ett spännande och viktigt uppdrag som ger möjlighet till inflytande, information och delaktighet i verksamhetens utveckling. Tidsbrist ska inte vara ett hinder för att engagera sig fackligt! Som förtroendevald har du rätt till ledighet för att kunna utföra ditt uppdrag. Det krävs att du arbetar hos en arbetsgivare med kollektivavtal och att du, genom Psykologförbundet, är anmäld som förtroendevald hos arbetsgivaren.

Dessutom ska du ha dina kollegors förtroende att företräda dem på arbetsplatsen. Om förutsättningarna är uppfyllda omfattas du av *Förtroendemannalagen* (FML). Lagen ger dig rätt till bibehållna anställningsvillkor om arbetet har direkt anknytning till den egna arbetsplatsen, till exempel förbereda och gå på förhandling, samverkan, medlemsärenden och fackliga kurser. Om arbetet inte direkt rör den egna arbetsplatsen, som internt fackligt arbete eller centrala fackliga uppdrag, har du rätt till ledighet men inte alltid lön från arbetsgivaren.

Därtill ger lagen skydd mot försämrade villkor till följd av det fackliga uppdraget. Lagen kompletteras av olika kollektivavtal inom olika sektorer, kontakta gärna oss om du vill veta mer om vad som gäller där du jobbar!

Hur mycket tid får du då ta i anspråk?

Eftersom det inte finns några regler som direkt avgränsar hur mycket tid som får tas i anspråk för det fackliga uppdraget rekommenderar vi att du i stället vänder på frågan. Fundera över hur mycket tid som du tror att du behöver. Tala därefter med din närmaste chef om hur förutsättningarna ser ut hos er. Enligt FML ska ledigheten för det fackliga uppdraget vara skälig med hänsyn till förhållandena på arbetsplatsen och inte förläggas så att den medför hinder för arbetet. Omfattning och förläggning

"Arbetet du utför ligger i arbetsgivarens intresse och det är därför viktigt att diskutera hur du ska avlastas tiden du ägnar åt uppdraget"

bestämmer parterna gemensamt, det vill säga du och arbetsgivaren. Tänk på att förutsättningarna kan se olika ut över tid och på olika arbetsplatser. Hur ser uppdraget ut, vilka ansvarsområden har du, och hur många kollegor representerar du? Är det något särskilt på gång på arbetsplatsen som gör att mer

tid behövs, eller rullar allt på som vanligt? Man kan komma överens om både tillfällig och fortlöpande ledighet. Det kan även vara bra att dokumentera överenskommelsen skriftligt.

Vem gör då mitt jobb under tiden? Tanken med att vara förtroendevald är inte att uppdraget ska ligga utöver dina ordinarie arbetsuppgifter, utan ingå i arbetstiden efter vad ni har kommit överens om ovan. Arbetet du utför ligger i arbetsgivarens intresse och det är därför viktigt att diskutera hur du avlastas under den tid du ägnar åt det fackliga uppdraget. Arbetsgivaren har det primära ansvaret för arbetsmiljön enligt arbetsmiljölagen. Det innebär även den sociala och organisatoriska arbetsmiljön – att ohälsosam arbetsbelastning inte uppstår. Vidare ska det finnas reella förutsättningar för en god balans mellan arbete och fritid. Arbetsgivaren ska även, enligt diskrimineringslagen, underlätta för anställda oavsett kön att förena arbete med föräldraskap.

Om du vill veta mer om vad ett fackligt engagemang kan innebära, eller hur du går till väga för att bli förtroendevald på just din arbetsplats, kontakta gärna oss!

ELIN EOS
Ombudsman

KALENDARIUM

September

Seniorerna Östra, <i>båtutflykt</i>	1
Seniorerna Södra, <i>utflykt</i>	7
Seniorerna Västerbottenregionen, <i>lunch</i>	9
Seniorerna Västra, <i>nyoperan "Familjen"</i>	16
Psykologerna för mödra- och barnhälsovård, <i>nationell konferens</i> , Östersund	21-23
Psykologiscenen Bokmässan, Göteborg	22-25

Oktober

Seniorerna Södra, <i>föredrag</i>	5
Seniorerna Östra, <i>föredrag</i>	20
Seniorerna Västerbottenregionen, <i>lunch</i>	21
Seniorerna Västra, <i>föredrag</i>	26

November

Förbunds kongress	18-20
-------------------	-------

ICP2016 i Yokohama, Japan:

Psykologisk forskning från spelberoende till terrorism

Under en julivecka hölls världskongressen i psykologi i Yokohama i Japan. Över 8 000 deltagare från 90 länder hade kommit till Japan för att ta del av rön inom alla tänkbara grenar inom psykologisk forskning, och årets konferens är en av de största någonsin i ICP:s historia.

Konferensen hålls vart fjärde år och den kom till på initiativ från några av 1800-talets intellektuella giganter – Freud, Wundt, Binet, Tourette, Durkheim med flera. Den första konferensen hölls i Paris 1889.

Psykologisk forskning och utbyte mellan länderna gör att psykologin kan bidra till ett bättre samhälle för alla – det är grundtanken bakom ICP2016.

Stevan Hobfoll:

"Vi psykologer har ett ansvar – vi har kunskap som politikerna saknar"

Temat för världskongressen i psykologi ICP2016 i Yokohama är *Diversity in Harmony, Insights from Psychology*. Eller fritt översatt: Hur kan psykologin bidra till en bättre och välfungerande värld? En av de mest kända talarna under konferensen, professor Stevan Hobfoll, är mycket engagerad i den frågan, inte minst i dag med de spänningar som kommer till uttryck i terrorattacker runt om i världen.

Stevan Hobfoll, som till vardags är professor vid Department of Behavioral Sciences vid Rush University i Chicago, är känd som företrädare för teorin om Conservation of Resources (COR). Den går ut på att individer försöker att

skaffa och behålla resurser av olika slag, som kunskap, socialt stöd, självkänsla, familj och arbete. Stress uppkommer när vi upplever att våra resurser förloras eller är hotade.

– Vi försöker på alla sätt att bevara

de resurser som vi värderar så högt, sa Stevan Hobfoll. Att förlora resurser kan innebära ett hot mot vår överlevnad och vi är evolutionärt inriktade på att värna dessa.

Den som besitter större resurser kla-

rar stress och svårigheter bättre än den som har ont om eller saknar resurser, visar forskningen.

– Detta är väl känt, men vi använder inte den kunskapen då vi kräver att personer som saknar resurser ska ”rycka upp sig” eller ”ta sig i kragen”. De har ingen krage att ta tag i! sa Stevan Hobfoll med enfass.

Följaktligen är resursernas bevarande livsviktiga för oss som art. Vi är beroende av varandra, vi är gruppvarer. I en värld som förändras snabbt ställs olika grupper och kulturer mot varandra och risken för förluster ökar. Vad gör detta med människor och deras psykiska hälsa är det många som frågar sig.

Stevan Hobfoll har tillsammans med sina forskarkollegor studerat resursbrist i olika aspekter av tillvaron, i allt från utbrändhet till stress på samhällsnivå som hänger samman med terrorism, krig och våld.

I en studie efter terrorattacken 11 september 2001 av Hobfoll, Tracy och Galea, intervjuades nära 2 700 personer hemmahörande i New York 6-9 månader efter terrorattacken. Intervjuerna följdes upp efter 12-16 månader. Syftet var att studera om förlust av resurser skulle leda till PTSD och eventuellt depression. Prediktorer var hur individerna rankats efter demografiska faktorer, upplevelser av tidigare stress-

faktorer och grad av socialt stöd.

– Vi ville undersöka hur stor deras risk var att drabbas av bland annat PTSD. En händelse som terrorattacken ligger utanför individuell påverkan och kontroll och leder till stora förluster. Tidigare studier har visat att resurs-

”Risken att drabbas av PTSD ökar då resurserna krymper”

brist är en prediktor för psykisk ohälsa. Resultaten visar att ju färre resurser en person besitter desto större sannolikhet för PTSD. För resurssvaga personer var risken för PTSD tjugo gånger högre än för resursstarka personer.

Hobfoll har också studerat konflikten mellan palestinier och israeler i Gaza. Han visade under sin presentation flera exempel på hur till synes helt vanliga människor kan stå vid sidan om och betrakta våldshandlingar som riktas mot personer som de ser som sina fiender.

– Lynchningar och övervåld förekom i båda grupperna och individerna var mer benägna att ta till eller överse med våld som andra utövade efter våldsam incidenter begångna av motståndarsidan, berättade Stevan Hobfoll.

– Rädsla för att förlora resurser och

Stevan Hobfoll

därmed hotas i vår överlevnad gör också att vi lättare intar extrema ståndpunkter. En av dem som förstod detta tidigt var Martin Luther King: ”Darkness cannot drive out darkness: only light can do that. Hate cannot drive out hate: only love can do that.”

– Det här är något våra politiker behöver ta till sig och förstå. Vi psykologer har ett ansvar att inte bara stå vid sidan om. Vi har kunskap som andra professioner saknar och vi måste stå upp mot agerande som skapar och vidmakthåller våld. ●

CARIN WALDENSTRÖM

Länk till studien i *Journal of Traumatic Stress*, Vol 19, No 6, (2006):
https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/55895/20166_ftp.pdf?sequence=1

Miyuki Toga, Ritsumeikan University och Keiko Sato, Kagawa University förbereder posterpresentation.

Gunnel Backenroth, svensk deltagare i ICP:

"Ett sätt att bygga nätverk och etablera forskningssamarbeten"

– Det är viktigt att tillämpa kunskap från psykologisk forskning i samhället och medverka till att skapa bättre livsvillkor och en fungerande tillvaro för alla, säger psykologiprofessor Gunnel Backenroth, en av deltagarna i världskongressen i psykologi i Yokohama i Japan.

Gunnel Backenroth är professor i psykologi vid Stockholms universitet men sedan ett antal år tjänstledig för att arbeta som universitetslektor på Karolinska institutet, där hon bland mycket annat varit programdirektor för psykoteraeutprogrammet. Hon har varit aktiv i många år i Psykologförbundet, bland annat som ordförande i Vetenskapliga Rådet under nio år och just nu med planeringen av specialistutbildningen som kommer att drivas på KI. Intresset för forskning har gått som en röd tråd genom hennes yrkesliv och hon har gjort banbrytande insatser för att utarbeta psykologiskt stöd till döva och gravt hörselhandikappade.

"Jag har deltagit i många konferenser genom åren, men inte alltid så stora som denna"

Att delta i vetenskapliga konferenser är ett viktigt sätt att nätverka och att hålla sig uppdaterad om aktuell forskning, säger Gunnel Backenroth när vi träffas för en intervju under den hektiska konferensveckan i Yokohama:

– Jag har deltagit i många konferenser genom åren, men inte alltid så stora

som denna med över 8 000 deltagare och 7 000 presentationer! Världsspannande konferenser som ICP2016 ger en bra överblick över vad som är på gång runt om världen, det är viktigt både för yrkesverksamma och forskare.

Gunnel Backenroth är inbjuden att delta i symposiet "Microcounseling All over the World – Basis for Counseling and Psychotherapeutic Interventions".

– Symposiet har arrangerats av min japanska kollega och vän – den 85-åriga forskaren och psykologiprofessorn Machiko Fukuhara som varit banbrytande inom psykologin i Japan. Hon införde counseling psykologi i den japanska akademien och anpassade psykoteraeutiska tekniker utifrån japansk kultur. Hon var också den första som introducerade begreppet brain-based psychotherapy.

Gunnel Backenroths egen presentation anknyter till temat för världskongressen – hur psykologin kan medverka till en värld i harmoni.

– Det är viktigt att medverka till att psykologisk forskning bidrar till en bättre fungerande tillvaro för alla. Genom att vara aktiva i samhällsdebatten kan vi föra fram våra patienters behov och se inom vilka områden som vi behöver mer forskning. Både praktiskt

Gunnel Backenroth

verksamma psykologer och forskare har en viktig roll och vi behöver alla dra våra strån till stacken! säger Gunnel Backenroth.

Ett sätt för svenska psykologer att finansiera deltagande i vetenskapliga konferenser kan vara att söka medel från forskningsråden och från olika fonder, påpekar hon:

– Det har jag själv gjort vid flera tillfällen. Det har lett till forskningssamarbeten med kollegor i bland annat Japan, USA och Kanada.

Gunnel Backenroths presentation vid ICP har titeln "Microcounseling for psychotherapeutic interventions – contribution of multicultural counseling views in harmony". ●

CARIN WALDENSTRÖM

För abstract se: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/ijop.12304/epdf>

Lea-Ann Pileggi, University of Cape Town, Sydafrika.

Robert J Vallerand: "Passion en del av identiteten"

Den kanadensiske professorn Robert J Vallerand från Université du Québec i Montreal är en av de ledande inom området positiv psykologi. Han har forskat om drivkrafterna bakom ett passionerat intresse för en företeelse. Vallerand och hans kollegor har utarbetat en modell – The Dualistic Model of Passion – som han presenterade på ICP2016. Modellen går ut på att kartlägga drivkrafterna bakom passionen och därigenom se positiva och negativa effekter för individen själv och omgivningen.

– Det finns väldigt lite forskat om passion, sa Vallerand. Men våra studier visar att upp till 85 procent av befolkningen berörs och kan anses vara pas-

Robert J Vallerand i samtal med en konferensdeltagare

sionerat intresserade av åtminstone en aspekt av tillvaron, till exempel ett yrke, en kulturform, en sportaktivitet.

När man är passionerat intresserad är det en del i ens identitet.

Vallerand delar in passion i harmonisk (harmonious) eller tvångsmässig (obsessive) passion. Den senare leder till negativa känslomässiga konsekvenser och är konfliktfylld. Den harmoniska konkurrerar inte med personens övriga tillvaro och leder till positiva känslomässiga erfarenheter. Passion har konsekvenser för psykologiskt välmående, hälsa, relationer och prestationer.

– Det är viktigt att skilja på de båda aspekterna och att utveckla förmågan att använda passion på ett positivt sätt för individen och för samhället. ●

CARIN WALDENSTRÖM

David C Hodgins: "Få med spelberoende söker hjälp"

David C Hodgins, professor i klinisk psykologi vid University of Calgary och Alberta Gambling Research, är expert på spelberoende. Psykologisk behandling av spelberoende är ofta framgångsrik men ett problem är att en så liten andel av antalet spelberoende söker hjälp, sa David C Hodgins:

– I dag är spel om pengar tillgängligt överallt – vi kan spela i mobilen, på internet, ja man behöver inte ens ta sig ur soffan för att spela. I Kanada, Australien och många andra länder finns dessutom många speletablissemang som casinon.

– Vi vet att det leder till att vissa människor får problem och vi forskar om olika metoder för att hjälpa spelberoende. Men studier visar att bara omkring 10-15 procent med spelberoende

söker professionell hjälp, sa David C Hodgins.

– När man studerat hur det kommer sig hänger det samman med sådant som skam över att vara beroende, förnekelse av omfattningen av problemen, att man saknar kunskap om vilka behandlingar som finns att få och oro för att eventuell behandling inte kommer att hjälpa, sa David C Hodgins.

Trots detta är det en stor andel, upp till 40 procent, som själva lyckas minska beroendet. De kan till exempel söka stöd hos präster eller religiösa ledare, hos familj och vänner eller vända sig till patientorganisationer för spelberoende.

– En av de mest framgångsrika vägarna till att bli fri från spelberoende är faktiskt informations-

David C Hodgins

sajter på internet. Olika sajter som www.problemgambling.ca är en väg.

– Slutsatsen är att det finns vägar till att bli fri från spelberoende även för dem som inte får professionell psykologisk hjälp. Även självhjälp fungerar bra i många fall, sa David C Hodgins. ●

CARIN WALDENSTRÖM

ARMITA GOLKAR

- Emotionsforskare vid Karolinska institutet.
- Född i Iran. Kom till Sverige som treåring.
- Disputerade 2013 med avhandlingen *Learning not to fear: extinction, erasure, and the recovery of fear memories*.
- Tilldelades 2015 års pris till yngre forskare i psykologi av Svenska Nationalkommittén för psykologi vid Kungliga Vetenskapsakademien.

”Jag vill försöka förstå principer som styr den mänskliga naturen”

Armita Golkar hade just inlett sin forskarbana då hon övervägde att helt lämna den. Uppförbacken kändes oövervinnlig. Men så hände något i privatlivet som även satte ett nytt ljus på forskningen och i dag är hon en väletablerad och prisad emotionsforskare som bland annat har visat hur social överföring kan vara en effektiv utsläckare av rädslor.

TEXT: PETER ÖRN FOTO: ULRICA ZWENGER

Mitt intresse för psykologi ligger i att försöka förstå de principer som styr den mänskliga naturen, de beteenden som vi delar, och inte det patologiska eller avvikande. Det säger Armita Golkar, psykologiforskare som genom studier på emotionslaboratoriet vid Karolinska institutet nu får allt mer vetenskapligt stöd för social överföring av rädsla och betydelsen av att tillhöra samma grupp, socialt eller etniskt, för att förstärka den överföringen.

I små ljudisolerade bås på laboratoriet vid Institutionen för klinisk neurovetenskap kan hon med hjälp av obehagliga men ofarliga elstötar skapa känslor av rädsla hos försökspersoner

för till synes helt ofarliga synintryck från en datorskärm, så som ansikten, och hon har även lyckats släcka ut rädslan med hjälp av ”social överföring”.

– Principen som jag utgår från är den samma som vid exponeringsterapi. Men vid sådan behandling mot rädslorelaterade sjukdomar och ångest så återkommer ofta symtomen efter en tid, trots en lyckad behandling. Med exponering påverkar man symtom men troligen inte det underliggande rädslominnet, säger Armita Golkar.

Hennes studier har rönt stor uppmärksamhet, både nationellt och internationellt, och förra året tilldelades hon 2015 års pris till yngre forskare i psykologi av Svenska Nationalkommittén

för psykologi vid Kungliga Vetenskapsakademien.

1980-tal, ett decennium som inleddes med ett nytt krig, det mellan Iran och Irak. Armita Golkar var tre år då hennes familj valde att fly från Iran till Sverige. Som asylsökande flyktingar hamnade de slutligen i Vansbro i Dalarna. Efter ungefär tre år fick familjen uppehållstillstånd och när Armita Golkar var åtta år blev Stockholm deras nya hemstad.

– I Vansbro hade jag varit den enda mörkhåriga i klassen, i Stockholm blev jag den enda som talade dalmål, berättar hon och skrattar.

Armita Golkar hade läshuvud, men den gåvan fick länge konkurrera med en annan då hon formade sina fram-

► tidsdrömmar: spelskickligheten på fotbollsplanens mittfält. Frustrationen över klubbarnas svaga satsning på tjejfotboll – möjligen i kombination med en växande insikt om att bollskickligheten inte skulle räcka på sikt – fick henne att till slut ändå välja akademien.

– Jag ville ha en bra utbildning och började därför läsa juridik i Uppsala. Men redan under introduktionskursen kändes det som ett fel val och jag hoppade av. I stället började jag läsa grundkurser i psykologi.

Redan tidigt under psykologistudierna, då biologiska processer behand-

lades, väcktes Armita Golkars intresse för hur biologin kunde förklara mänskliga beteenden.

– Framför allt tilltalades jag av att först lära mig om de mest grundläggande processerna och sedan bygga på lager av komplexitet.

Efter ett års psykologistudier snickrade hon ihop ett eget program med naturvetenskapliga kurser, bland annat grundläggande kemi och molekylärbiologi, för att få en bra bas för fortsatta psykologistudier med inriktning på emotionell inläring. Hennes ma-

gisteruppsats handlade om emotionell inläring hos laboratoriemöss.

– Den farmakologiska utbildningen hade ett starkt humanfokus och gav en gedigen grundutbildning om människans biologi, säger Armita Golkar.

Målsättningen var att komma till emotionslaboratoriet vid Karolinska institutet och få arbeta med emotionsforskaren och psykologiprofessorn Arne Öhman. Men då Arne Öhman under en tid skulle befinna sig i USA tog Armita Golkar en omväg via Stockholms universitet och en kandidatexamen i psykologi, och skaffade sig samtidigt

”Det handlar mycket om fundamentala överlevnadsprocesser. Om man inte lär sig förutse en fara är det ju ofta för sent”

erfarenheter som forskningsassistent på den psykologiska institutionen.

– Det var viktiga erfarenheter, jag lärde mig bland annat hur man designar psykologiska experiment och läste kurser i statistik och metod, som jag sedan hade med mig i bagaget när jag skulle påbörja mina egna vetenskapliga försök på Karolinska institutet.

Armita Golkar vill förstå hur människans upplevelser av omgivningen kan förutse en fara och skapa rädsla och vaksamhet.

– Det handlar om mycket fundamentala överlevnadsprocesser och om man inte lär sig att förutse en fara är det ju ofta för sent; exempelvis har det varit livsviktigt för en människa som befinner sig bland vilda djur att uppfatta att ett prassel i en buske – ett egentligen helt neutralt ljud – kan predicera en attack från ett vilt djur. Principen att vi lär oss via associationer spelar en stor roll även när det handlar om rädslor för andra typer av objekt och situationer.

Men sådana så kallade rädslominnen kan också vara irrationella och så starka att de ger upphov till ångest, och exempelvis fobier, och hon ville därför även förstå hur inlärda rädslor kan släckas ut och förändras. Hennes doktorsavhandling vid Karolinska institutet och som hon disputerade med 2013, handlade om just det. Titeln på avhandlingen är *Learning not to fear: extinction, erasure, and the recovery of fear memories*.

– Syftet med min avhandling var att optimera utsläckningen av rädslan. Utöver rena experimentella studier, som

att testa betydelsen av olika exponeringstider, vilka typer av exponeringar som är effektiva och antal exponeringar för bästa effekt, ingick som en sista delstudie ett experiment med social inlärning för att uppnå utsläckning av rädslominnen. Det fungerade och jag hittade därmed också något att gå vidare på i min fortsatta forskning.

I försöken med social överföring för utsläckning av rädslor fick försökspersonerna först titta på en bild av ett ansikte och fick samtidigt en elstöt, vilket ledde till en betingad rädsloreaktion till ansiktet. Därefter fick en subgrupp se ansiktet utan elstöt, medan en subgrupp även fick observera hur en annan orädd person betraktade samma ansikte samtidigt som de själva gjorde det utan elstöt. Denna så kallade modellinlärning, att ta hjälp av en utomstående persons orädsla, minskade inte bara rädslostrycket hos försöksgruppen utan den blev dessutom mer immun mot att återfå rädslan igen.

I relativt nya studier har Armita Golkar med kollegor även visat att social inlärning av såväl rädsla som trygghetskänsla är effektivast om den sker mellan individer med gemensam hudfärg (Golkar, Castro & Olsson, 2015; *Biology Letters*) och i preliminära data även att rädsla överförs mer effektivt om individerna delar social tillhörighet (Golkar & Olsson, preliminära data). Det senaste exemplet har studerats med hjälp av fotbollssupportrar från olika klubbar.

– Vi har alla en tendens att dela in

människor i grupper, i så kallade in- och utgrupper baserat på bland annat om vi upplever andra individer som lika oss själva. Den här kategoriseringen kan påverka vilka vi till exempel väljer att lita på och våra preliminära data visar att det också påverkar vilka vi lär oss från.

– Studien med individer med olika hudfärg, vita och mörkhyade, var kontroversiell och den blev också först refuserad med argumentet att man ville se om resultaten även gick att överföra på andra grupper. Även om vi ser det i våra preliminära data med fotbollssupportrar krävs fler studier för att ta reda på om så är fallet och om det är överlappande processer som styr den inlärningen.

Det kunde dock ha stannat vid en relativt kort forskarbana för Armita Golkar, utan doktorsavhandling, fina utmärkelser och en rad publicerade studier. De första tre åren som forskare vid Karolinska institutet kändes som en mycket jobbig uppförsbacke, berättar hon. Det var en så jobbig tid att hon övervägde att helt lämna forskarbanan. Hon tvivlade inte på sin potential, men känslan av att befinna sig på fel plats blev allt starkare. Det var ofta tekniska problem på laboratoriet och hon fick inte sina arbeten publicerade.

Parallellt med sin forskning började hon planera för en alternativ karriärväg och gick bland annat en kvällskurs i vetenskapsjournalistik. Vändningen kom i samband med att Armita Golkar till viss del ”tvingades bort” från laboratoriet

”Jag kallar mig inte för hjärnforskare och är inte bekväm med den beskrivningen, jag är doktor i psykologi”

► i samband med att hon fick sitt första barn.

– Jag behövde nog distans till min forskning och i och med att jag fick barn tvingades jag att ta den distansen. Som nybliven mamma jobbade jag två och en halv dag per vecka på Karolinska institutet och använde den tiden maximalt. Jag njöt av båda delarna; att få vara hemma med mitt barn men också att få vara på laboratoriet.

– Jag tror att jag tidigare hade varit ambitiös på fel sätt. Jag ville få in allt i ett och samma experiment och förstod nu att jag måste vara mer strategisk, och mer pragmatisk utan att göra avkall på nyfikenheten. Jag hade nog generellt sett en allt för naiv bild av forskning tidigare. När jag väl hade återfått glädjen för forskningen fungerade allt mycket bättre och hela min avhandling producerades i princip efter de tre första jobbiga åren. I dag känner jag verkligen att

jag är på den plats där jag vill vara, säger Armita Golkar.

Det finns både fördelar och nackdelar med att syssla med psykologisk forskning på ett universitet som är så förknippat med medicinsk utbildning och forskning som Karolinska institutet, menar Armita Golkar.

– Att vara på sektionen för psykologi, den lilla avdelningen på en stor institution, innebär att vår röst inte hörs lika tydligt bland alla andra röster på Karolinska institutet. Samtidigt har vi ju en särställning så som den enda avdelningen som sysslar med psykologisk forskning.

– Jag kallar mig inte för hjärnforskare och är inte bekväm med den beskrivningen, jag är doktor i psykologi. Även om jag nästan alltid använder fysiologiska mått i min forskning så ligger mitt fokus på att förstå det mänskliga bete-

endet och inte hjärnan och fysiologin i sig.

Under 2015 fick Armita Golkar och hennes projekt *Radera ut rädsla genom social inlärning* ett internationellt post-dokstipendium från Vetenskapsrådet på drygt tre miljoner kronor. Projektet driver hon tillsammans med forskare vid Amsterdams universitet.

Att hon även tilldelades 2015 års pris till yngre forskare i psykologi av Svenska Nationalkommittén för psykologi vid Kungliga Vetenskapsakademien ser hon som ett kvitto på att hon som forskare är på rätt väg.

– Priset är mycket meriterande. Som forskare bygger man upp sitt CV med hjälp av publiceringar och utmärkelser, och att jag fick priset är ett tecken på att det måste anses vara bra och relevant forskning. Det är en stor klapp på axeln, säger Armita Golkar. ●

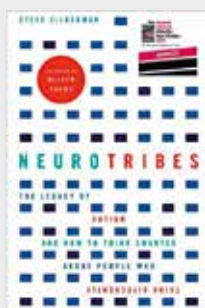
”Vi normalstörda måste omvärdera synen på autism”

Som blivande psykologer fick vi, som gick psykologprogrammet vid Göteborgs universitet mellan 1997-2002, lära oss att autism kunde förklaras som ett resultat av svårigheter i kontakten mellan barnet och dess föräldrar. Terapi eller långvarig psykoanalys var lösningen. Det vi fick lära oss om autism (och till viss del utvecklingsstörning) presenterades av Gunilla Hallerstedt, som också medverkade i boken *På tal om utvecklingsstörning och autism* (Carlssons bokförlag, 1997). Här kunde man läsa meningar som: ”Med andra ord, beroendet, eller bättre; separationens omöjlighet (bristen på brist) kan också bidra till uppkomsten av autistiska eller psykotiska symtom”. Teoribilden var inspirerad av psykoanalys och Freud, men framförallt Lacan framfördes som den viktigaste inspiratören.

En kurskamrat, som gjorde sin praktik i Norge, kom tillbaka och berättade att hon arbetat med strikt beteendeträning av barn med autism. Barnen skulle tränas till att klara vissa uppgifter/färdigheter med hjälp av förstärkningar i form av russin, godis, chips. Min bekant var lyrisk och berättade om stora framsteg hos barnen. Detta var så klart härresande att höra för de flesta som läste till psykolog i Göteborg på den här tiden. KBT och BT var långt borta för de flesta.

Efter 2002 har KBT och TBA vunnit mark och används nu på många håll just i arbetet kring barn och individer med autism. Mycket talar för att man ser resultat av dessa insatser, och många föräldrar efterfrågar det.

En ny trend börjar dock gro, och en

NEUOTRIBES.
The Legacy of autism and how
to think smarter about people
who think differently

Av Steve Silberman
Allen & Unwin, 2015

av de just nu mest vältaliga för denna trend/detta synsätt är journalisten Steve Silberman, som har skrivit förra årets viktigaste bok för alla som arbetar med autism: *Neurotribes. The Legacy of autism and how to think smarter about people who think differently* (2015).

När psykoanalytiker i många år har slagits mot beteendeterapeutiker gällande vilken behandling som är den mest effektiva vid autism är utgångspunkten i den nya rörelsen, som vi kan kalla neurodiversitet, en helt annan. Nämligen den att autism kanske inte är något vi alls behöver bota, utan helt enkelt en funktionsvariant som medför både starka fördelar för individ och samhälle, men också sårbarheter, som gör att individer med autism löper hög-

re risk att fara illa än normalstörda gör.

Steve Silberman har gjort en formidabel insats och har samlat på sig en enorm mängd fakta om autisms historia. Silberman inleder sin historiska exposé med att beskriva 1700-tals geniet Henry Cavendish som genom sitt enträgna arbete i mestadels total ensamhet var en av dem som bidrog till teorin om jordens dragningskraft.

Silberman hävdar att Cavendish måste ha haft autism även om detta var ett helt oupptäckt fenomen på 1700-talet. Silberman redogör sedan för Aspergers viktiga arbete med att börja ringa in det typiska autistiska beteendet, och hur detta arbete slås sönder av nazisternas tillträde i Tyskland och sedermera Österrike i slutet av 1930-talet. Silberman beskriver skeendena och den mörka tiden under nazisternas styre så fängslande och ingående att jag som läser både vill gråta och nästan kräkas inför beskrivningarna av hur normaliseringen av elimineringen av allt som var avvikande skedde.

I boken redogörs i detalj för hur nazisterna skulle utrota även alla med kognitiva funktionsnedsättningar, annorlunda tänkande, epilepsi, dyslexi som ansågs vara en börda för samhället. Beskrivningarna är fruktansvärda, och samtidigt oerhört viktiga att läsa för alla oss som vill förstå autism och dess historia.

Silberman beskriver sedan hur Leo Kanner är den som slutgiltigt för in autismen som begrepp i barnpsykiatri, och hur han även bidrar till att synen på autism allt mer präglas av tanken på att autism orsakas av bristande föräldraskap och ”kyliga” föräldrar. Även här beskrivs en mörk tid i historien. En stor

mängd barn lämnas bort på institutioner eftersom man tänkte att föräldrarna var skadliga för sina barn. Som läsare med modern kunskap om anknytning och små barns behov av trygghet och förutsägbarhet lider man med alla de barn som lämnades bort i vetenskapens namn.

Maria Bühler

Silberman fortsätter sin exposé över alla olika försök som har gjorts för att rädda och bota individer med autism, över Lovaas och Lorna Wings arbete. Han beskriver intriger och konkurrens mellan olika "experter" och för skickligt fram historien som en ibland bättre deckare. Det är oupphörligt spännande, och oupphörligt informativt.

Skickligt för Silberman sin läsare också fram mot sin mer revolutionerande tes, som handlar om att alla försök att bota och behandla autism kanske faktiskt har lett helt fel. Tänk om det finns mer kraft i att lyfta fram alla de olika styrkor individer med autism har? Silberman lyfter genomgående fram ingenjörer och teknisk intresserade individer som individer som genom

historien har bidragit till viktiga framsteg för mänskligheten, kanske just på grund av deras särskilda förmåga att försjunga i ett ämne och inte ge upp fast ingen annan tror på dem. Enligt Silberman är det en klar överrepresentation av individer inom autismspektrat i dessa yrken, och kanske är det så att

"Kanske är det just det autistiska fungerandet som är själva förutsättningen för dessa individers viktiga prestationer?"

just det autistiska fungerandet är själva förutsättningen för dessa individers viktiga prestationer?

För mig, som arbetar utifrån det lågaffektiva förhållningssättet, vilket kanske kan börja kallas en tredje gren efter psykodynamiska och beteendeterapeutiska teorier, är Silbermans bok ljuv musik. I det lågaffektiva förhållningssättet trycker man på vikten av anpassningar och kravsänkningar, så att alla kan delta utifrån sina förutsättningar. Jag tänker att det är just detta Silberman försöker få fram i sin viktiga bok, att vi normalstörda måste tänka om när det gäller synen på individer med autism. Att den viktigaste uppgiften framöver för alla oss som har chans att påverka är att hit-

ta anpassningar i skola, arbetsliv, familjeliv så att alla faktiskt kan vara med.

Tänk om samhället och individen faktiskt tjänar på, och mår bättre av, att vi anpassar så att autismen inte blir ett funktionshinder, i stället för att vi lägger ner enorma mängder tid och pengar på något som kanske inte bör botas? Är inte det en ganska spännande tanke?

Silberman har skrivit förra årets viktigaste bok, som tyvärr än så länge inte finns på svenska. Boken är utmärkt, men det finns så klart även sådant som saknas. Det jag som läsare främst saknar är (som vanligt) beskrivningar av flickor med autism. Det är tung slagsida åt det manliga hållet i boken, även om Silberman tycks vara medveten om problemet och av och till refererar till flickor. Antalet skildringar av flickor är dock alldeles för litet, och i boken passerar flickorna mer som tämligen osynliga korta noteringar än som egna individer.

Trots vissa invändningar tycker jag att boken *Neurotribes* av Steve Silberman bör vara obligatorisk läsning för alla som arbetar med individer med autism (eller autister som autister själva vill kalla sig). Och jag hoppas att studenter som ska bli psykologer får läsa den här boken på utbildningen. ●

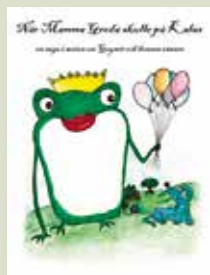
MARIA BÜHLER

Psykolog/specialist i neuropsykologi
Kogita Psykologi AB

REFERENSER:

Hallerstedt, G (1997). På tal om utvecklingsstörning och autism (Carlssons bokförlag)
Silberman, S (2015). *Neurotribes. The legacy of autism and how to think smarter about people who think differently.* (Allen & Unwin)

NYTT I TRYCK

NÄR MAMMA GRODA SKULLE PÅ KALAS

Av Maria Dellenmark Blom
Vulkan, 2016

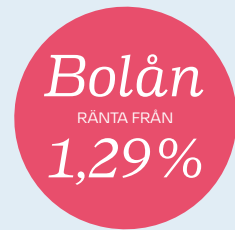
Boken *När mamma Groda skulle på kalas* är första delen i ett sagoprojekt skrivet av psykologen Maria Dellenmark Blom. Projektet ska dels utgöra ett stöd för familjer som söker och önskar psykologiskt stöd, dels vara ett självbärande psykologiskt material för skolor och vårdorganisationer som möter dessa familjer.

Med sagor som lyfter fram olika psykologiska teman vill författaren sprida en lät-

tillgänglig psykologi i ett åldersanpassat format och som bygger på delaktighet mellan vuxen och barn. Den första sagan, *När mamma Groda skulle på kalas*, kommer ut hösten 2016 och handlar om rädsla, ångslan, oro och ont i magen.

Boken vänder sig till främst barn i åldern 5-10 år. Till sagan finns även ett kompendium som beskriver det psykologiska temat. ●

Äntligen en annons som kan löna sig.

Du har unika förmåner som medlem i Psykologförbundet!

Danske Bank och Psykologförbundet har inlett ett långsiktigt samarbete som kommer att ge dig som medlem en hel del exklusiva förmåner.

Du kan t.ex. få:

- Egen personlig rådgivare
- Våra vardagstjänster kostnadsfritt första året
- Bolån från låga 1,29 %*

Vi har fler förmåner som väntar på dig och som vi samlat i Danske Förmånsprogram.

Gå in på danskebank.se/psykologforbundet och upptäck dem idag. Vårt mål är att du når dina.

Läs mer om erbjudandet på danskebank.se/psykologforbundet

I samarbete med:

* 3 månader 1,29 %. Effektiv ränta 1,298 %. Ex 2 Mkr/50 år, totalt 2 647 405 kr

Utsedda till Årets Bank av Privata Affärer 2015

Jerringfonden stöder verksamhet och forskning för barn och ungdomar med särskilda behov. Med särskilda behov avses fysisk och/eller psykisk funktionsnedsättning, kronisk sjukdom och/eller social utsatthet.

Fonden anslår varje år medel till:

Forskningsanslag och Forskningsstipendier

- Sista ansökningsdag den 20 september varje år

Lärresor för arbetslag/personalgrupper

- Sista ansökningsdag den 4 oktober varje år

Aktivitetsbidrag till organisationer/föreningar/institutioner/skolor

- Sista ansökningsdag den 20 oktober varje år

Fortbildningsstipendier för personal

- Sista ansökningsdag den 1 februari varje år

Ansökningsblanketter och mera information finns att hämta på fondens hemsida,
www.jerringfonden.org.

Jerringfonden bildades år 1955 av radiojournalisten Sven Jerring och delar årligen ut ca 6 miljoner kronor.

Jerringfonden | Box 6240 | 102 34 Stockholm | Tel: 08-91 10 01 | email: info@jerringfonden.org

Nya röster i debatten om Psykologförbundets roll

Vårens debatt om Psykologförbundets roll avslutades med ett inlägg av Jonas Mosskins, som efterfrågade ett större samhällsengagemang från Psykologförbundet (PT 4/5 2016). Förbundsordförande Anders Wahlberg gav i ett debattsvar exempel på olika samhällsfrågor där förbundet intar en aktiv roll (PT 4/5 2016). Debatten har under sommaren fortsatt på psykologtidningen.se. Här är inläggen nedkortade, samtliga finns att läsa i sin helhet på psykologtidningen.se

Jonas Mosskin:

"Jag vill få er att snabba på förnyelsen"

Det finns ansatser till samhällsengagemang i dag men Psykologförbundet verkar mera nöjd än vad jag och många andra är. Min bild har jag fått utifrån hur förbundet kommunicerar och vad man gör, ibland från insidan då jag blivit anlitad av förbundet. Några exempel på att det inte är så bra ställt är följande:

1. Det låga engagemanget.

Det är väldigt få av de cirka 11 000 medlemmarna som röstar på kandidater inför kongresserna. 3 procent av medlemmarna röstade 2013 och 9 procent röstade 2016.

Vad har förbundet för analys av detta och vad gör man åt problemet?

2. Kommunikationen.

2008 var sista året som förbundet arrangerade Psykologidagarna. Det behövs en satsning som profilerar psykologin och psykologer mot allmänheten och samhället men som också skapar samhörighet i kåren.

3. Stora Psykologpriset.

Ett pris som bär på fröet till att vara en annan möjlig publik arena. När företaget Pearson lämnade sponsorskapet efter fem år, då höll det bara i ett år till. Sedan

dess är det lagt på is.

Egentligen kan jag bara erinra mig om två lyckade kommunikationssatsningar som förbundet gjort de senaste tio åren: *Psykologguiden.se* och *Psykologiscenen* på Bokmässan i Göteborg.

4. En förklaring till att förbundet är introvert är att man plöjt ner mycket tid och resurser på att etablera en specialistutbildning. Tanken var att förbundet inte skulle driva detta ensamt men det har hittills inte lyckats få stat, kommun och landsting att ta över

administrationen av detta.

Är det en rimlig prioritering?

5. Rädslan för att göra fel.

Man har vinnlagt sig om att vara vetenskaplig, korrekt och vederhäftig på ett sätt som gjort Psykologförbundet tråkigt och passivt i den offentliga debatten. Förbundets ängsliga stil leder till otydlighet och vaghet i kommunikationen utåt mot samhället.

Den fackliga basen tillsammans med fokus på professionsfrågor är bra och viktig. Men den behöver kompletteras med ett tredje ben: att sprida psykologi och psyko-

Psykolog Anders Ljungqvist:

"Kanske dags för en kursförändring?"

logisk kunskap i samhället, ett "tredje uppdrag" likt högskolans uppdrag att föra ut kunskap och forskning till medborgarna, och vara en aktiv part i det offentliga samtalet som driver utvecklingen och inte följer andras agendor.

När det gäller professionsfrågor uppfattar jag att förbundet har gett sig självt en väl snäv definition av vad detta innebär. Psykologer arbetar inom fler områden och i nya typer av roller och verksamheter i dag än för en generation sedan, med behov som inte är de samma som de traditionellt prioriterade frågorna för ett fackförbund.

Jag skulle gärna se att Psykologförbundet drev på för en förändrad syn på psykologisk behandling och psykoterapi. Det vore viktigt om förbundet verkade för att alla som söker hjälp kunde komma utan remiss till en psykolog. En mer flexibel hållning skulle öka trycket mot vårdcentraler och landsting att snabbare förändra sitt arbetssätt och bygga ut den psykologiska kompetensen.

Jag vill få er att snabba på förnyelsen. Om inte det händer inför nästa kongressperiod blir alla vi som är besvikna på den långsamma takten tvungna att organisera ett tydligt alternativ för förändring.

JONAS MOSSKIN, psykolog, organisationskonsult och frilansskribent

"Vi får se Jonas Mosskins inlägg som ett mycket viktigt påpekande och absolut inte hamna i försvarsposition inom kåren. Om det är så att förbundet uppfattas som introvert, passivt och formalistiskt kanske det är dags för en kursändring. En förnyelse kan också tjäna som inspiration och

fungera som startskottet för att få mera aktiva medlemmar, en mer dynamisk debatt och större engagemang i kåren."

Det skriver psykolog Anders Ljungqvist, facklig företrädare i Västra Götalandsregionen och föreslagen till ny ledamot i Psykologförbundets styrelse.

"Önskan om förändring får inte mynna ut i kritik av dem som verkligen gör något; bättre då med positiv förstärkning och support i att fortsätta och i stället ge dem stöd i den kursförändring som är möjlig att göra."

Läs hela debattinlägget på Psykologtidningen.se (nätpublicerat den 8 juni)

Psykolog Ingrid Eriksson:

"Lyft frågorna om sambandet mellan inkomst och psykisk ohälsa!"

"I senaste numret av *Psykologtidningen* efterlyser psykolog Jonas Mosskin ett förbund som är mer aktivt i samhällsdebatten. Jag kan inte annat än hålla med. Den verklighet vi psykologer dagligen möter stöder de fakta som kommer fram i rapporter och studier. Ekonomisk utsatthet sliter på både kropp och psyke. Det är också svårt att ta till sig behandling och

terapi när vardagens problem är akuta."

Det skriver psykolog Ingrid Eriksson, som bland annat föreslår lokala och regionala debatter på temat sambandet mellan psykisk ohälsa och ökade inkomstklyftor där politiker och brukarorganisationer bjuds in.

Förbundsordförande Anders Wahlberg svarar Ingrid Eriks-

son i en replik att kopplingen mellan ekonomisk utsatthet och psykisk ohälsa måste upp på Psykologförbundets agenda likväl som på politikernas agenda. Inte minst utifrån förbundets mål

att sprida psykologisk kunskap och påverka beslutsfattare.

Läs hela debattinlägget och Anders Wahlbergs hela svar på *Psykologtidningen.se* (nätpublicerat den 28 juni)

Etikrådets ordförande Kristina Taylor:

"Jag vill bjuda in till ett annat slags samtal"

"Har du (Jonas Mosskin. red. anm.) och de andra kreativa och omvärldsorienterade psykologer du omtalar i dina debattinlägg provat på att engagera er i Psykologförbundet, som kongressombud eller på andra förtroendeposter? Om inte kan jag varmt rekommendera erfarenheten."

Det skriver Etikrådets ordförande Kristina Taylor i debatten om Psykologförbundets roll, och

uppmanar till engagemang även – och särskilt! – under omständigheter som man skulle önska annorlunda. "Att kritisera de av oss som säger ja till det engagemang ett förtroendeuppdrag i SPF innebär, och som försöker bidra bland annat till sådana processer du för fram som önskvärda för förbundet, är bra – om en på allvar är intresserad av att själv bidra, utifrån gemensamma villkor,

och inte enbart utifrån sina egna."

Läs hela debattinlägget på Psykologtidningen.se (nätpublicerat den 8 juni)

Inästa nr av **Psykolog** tidningen

- **Möt Sofia Boman, psykolog på säkerhetshäktet i Göteborg**
- **Rapport från Psykologiscenen på Bokmässan**
- **Aktuell forskning från höstens stora KBT-konferens i Stockholm**
- **Psykologförbundets kongress: Det här vill förbundet satsa på de kommande tre åren**

Nr 7 utkommer 7 oktober

FOTO: THOMAS OLSSON

Sofia Boman

Här hittar du alla som arbetar inom Sveriges Psykologförbund

Serviceområden:

- **Förhandlingar/arbetsrätt**
08-567 06 400
- **Professionsjuridik**
08-567 06 400
- **Profession**
08-567 06 400
- **Information**
08-567 06 400
- **Organisation, administration**
Ansökan om medlemskap, 08-567 06 430
Medlemsregister, 08-567 06 430
Medlemsförsäkringar, 08-567 06 407
Organisation, stadsgefrågor m m,
08-567 06 407
- **Psykologföretagarna**
08-567 06 460

Kansli

- **Postadress:** Box 3287, 103 65 Stockholm
- **Besöksadress:** Vasagatan 48
- **Telefon:** 08-567 06 400
Växeln öppen: 8.30–12 och 13–17 (fred – 16.30)
- **E-post:**
post@psykologforbundet.se
- **E-post till personal:**
fornamn.efternamn@psykologforbundet.se
- **Fax:** 08-567 06 499
- **Psykologförbundets hemsida:**
www.psykologforbundet.se
- **Plusgiro:** 373267-4
Bankgiro: 767-2066

Direktnummer till personalen:

- Susanne Bertman, 08-567 06 413,
mobil 0709-67 64 13,
press- och informationsansvarig.
- Martin Björklind, 08-567 06 411,
professionsansvarig.
- Carl Johan Brunnerbäck, (ledig),
assistent.
- Ulrika Edwinston, 08-567 06 402,
förbundsdirektör.
- Elin Eos, 08-567 06 403,
ombudsman.
- Joanna Hagströms, 08-567 06 415,
webbredaktör.
- Carl-Axel Holmberg,
förhandlingschef (föräldraledig).
- Mahlin Lenerius, 08-567 06 407,
förbundssekreterare.
- Leif Pilevång, 08-567 06 410,
ombudsman.
- Eva Shaw, 08-567 06 454,
administratör.
- Linda Solberg, 08-567 06 408,
förhandlingssekreterare.
- Nils Erik Solberg, 08-567 06 412,
förbundsjurist.
- Emily Storm, 08-567 06 406,
ansvarig för Psykologiguiden.
- Jenny Wahlbäck, 08-567 06 405,
ombudsman.
- Specialistkansli**
Maria Lindhe, 08-567 06 477,
central studierektor specialistutbildningen.
Håkan Nyman, tf rektor specialistutbildningen
specialist@psykologforbundet.se
Kristina Wallin, assistent (föräldraledig).

Förbundsstyrelsen

- **E-post till förbundsstyrelsen:**
fornamn.efternamn@psykolog.net
- Anders Wahlberg, ordförande,
anders.wahlberg@psykologforbundet.se,
08-567 06 401, 0709-67 64 01.
- Kerstin Twedmark, 1:e vice ordförande,
kerstin.twedmark@telia.com,
0708-55 48 87.
- Ulrika Sharifi, 2:e vice ordförande,
ulrika.sharifi@liv.se, 0730-98 22 20.
- Thomas Drost, thomas.drost@psykolog.net,
0737-02 47 70.
- Björn Hedquist, bjorn.hedquist@
kbtinstitutet.se, 08-644 91 80.
- Patrik Holmberg, holmberg.patrik@
gmail.com, 0737-39 26 23.
- Martina Holmbom, martina.holmbom@
gmail.com, 0660-897 49.
- Kristina Pollack, pollack.kristina@
gmail.com, 08-767 82 29.
- Magnus Rydén, magnus.ryden@
arbetsformedlingen.se, 0703-95 55 69.
- Anna Sandell, anna.sandell@
stenungsund.se, 0732-30 49 28.
- Emma Henning, emmahenning@
hotmail.com, studerandedamot.
- Per Fallenius, falleniusper@gmail.com,
0739-82 16 61, studerandedamot.

Förhandlingsansvariga

www.psykologforbundet.se/
facklig information

Etikrådet

- Kristina Taylor, 0760-08 86 53, ordförande.
- Ann-Christine Cederquist, 0706-24 63 53,
vice ordförande.

- Birgitta Johansson Niemelä,
018-611 42 84.
- Seppo-Matti Salonen,
031-747 89 63.
- Anita Wäster, 010-487 07 21.
- Bo Hejlskov Elvén, 0706-52 51 13.

Specialistrådet

- Håkan Nyman, ordförande,
Ingela Palmér, Carl Åberg och Sofia Strand.

Studeranderådet

- Angelica Hörberg, delat ordförandeskap.
- Siri Mogren, delat ordförandeskap.

Vetenskapliga rådet

- Lennart Melin, ordförande,
lennart.melin@psyk.uu.se

IHPU – psykologutbildarna AB

- Box 3287, 103 65 Stockholm
ihpu@psykologforbundet.se
VD: Ulrika Edwinston, 08-567 06 402.
- Henrik Johansson, 08-567 06 409,
utbildningsledare.
- Berit Emilsson, 08-567 06 404,
administration IHPU.

Psykologföretagarna

- Box 3287, 103 65 Stockholm
psykologforetagarna@
psykologforbundet.se, 08-567 06 460
Hemsida: www.psykologforetagarna.se

STP – stiftelsen för tillämpad psykologi

- Box 3287, 103 65 Stockholm
Eva Bergvall, 0707-61 20 26,
eva.bergvall@stadshuset.goteborg.se